

Titulus ^{cxlvij. z} ^{cxlvij.} De fructu duorum amorum

oib; alijs q̄ facio: q̄ volo z q̄ desidero mihi deo excellenti⁹ velle et desiderare de deo. Sic ḡ manifestū est q̄ q̄libet hō pōt h̄re verā et certā cognitionē de his q̄ debet dare et facere deo. z h̄ p̄ amorē suū p̄i seu p̄ p̄riū amorē: q̄n̄ oīa q̄ q̄libet facit z vult sibi fieri in q̄s; tu; est res p̄io amata: debet facere z velle fieri deo q̄ solus d̄; eē res p̄mo amata. Quia in h̄ q̄libet tenet locū et occupat locū dei. q̄ de⁹ d̄; esse ibi vbi ip̄e est. debet ḡ ip̄e remouere seip̄m de illo loco p̄imitat̄. et dare deo locū illū. z tūc faciet deo in veritate oīa illa que sibi met faciebat vel fieri volebat. q̄ ista i veritate debent eē. Et sic amor suū p̄i et p̄ prius q̄n̄ est p̄m⁹ manifestat z declarat p̄ exp̄ientia modū et formā q̄liter nos debemus nos h̄re erga deū. Et sic p̄t q̄ q̄libet in seip̄o portat modū: formā z exemplar: scriptis et depictis: quō et q̄liter se debeat h̄re erga deū. et hec est scia certissima et clarissima quā nemo p̄t negare. q̄a videt ea in seip̄o q̄ falli nō potest.

De ultimo et finali fructu q̄ nascit̄ ex istis duob; amorib;. Titulus. cxlvij.

Quoniam autē vltimū z finale qd̄ expectat̄ in om̄i re z desiderat̄ est fruct⁹. et nihil aliud expectat̄ vltra. et h̄ manifestū est in semib; et plāris z arborib;. q̄ p̄pter fructū oīa finaliter fiunt: Quia illud qd̄ de q̄libet re colligit̄ est fruct⁹ ei⁹. Diuersa autē semia habent a diuersis fructib;. z diuerse arbores et plante h̄nt diuersos fructus. et etiā diuersa semia. p̄ducunt diuersos fructus: ita q̄ qd̄libet semē h̄z suū p̄ priū fructū. et qd̄libet fruct⁹ h̄z suū p̄ priū semen. Et iō q̄ in volūate n̄ra tanq̄s in agro sp̄iali et terra sp̄iali p̄nt esse et seminari z plātari et ratificari duo amores p̄mi. z amor dei z amor suū p̄i tāq̄s duo semina: due p̄rie plāte et due p̄me radices. Et iō cōsiderādū est cū sūma diligētia q̄lem fructū p̄ducat nobis qd̄libet semē: q̄libet planta z qd̄libet radix finalr. z quem fructū colligem⁹ de amore dei: q̄ est p̄m⁹ in nobis: et qd̄ de amore p̄prio q̄n̄ erit p̄mus. Et q̄ nō sunt neq; p̄nt esse plures radices q̄s due p̄rie radices amoris z duo

prima semia. Iō etiā nō p̄nt esse finaliter nisi duo fructus finales et vltimi. Et q̄a semina et radices p̄triant et opponunt et inimicant̄ adinuicē. ita q̄ nō p̄nt aliq̄mō insimul esse in eadē terra. q̄ vna radix destruit aliā totaliter. Iō etiā necesse erit q̄ fructus finales et p̄prii istaz duaz radicū inter se p̄triant: opponant̄ z inimicantur: et non p̄nt aliq̄ modo insimul esse. Et necesse est q̄ vnū alium oīno destruat: occidat: euellat et expellat. Cōsiderandū ḡ qui sunt isti fructus.

Q̄ gaudiū durās sine fine: z tristitia sine fine: sunt duo fructus q̄ finaliter nascunt̄ in voluntate tāq̄s in agro de amore dei: et de amore p̄prii suū p̄i tāq̄s de duob; semib; in ea p̄mo seminatis.

Titulus. cxlvij.

Et q̄ ex om̄ib; q̄ hō facit̄ opaf: nō remanet finaliter in homie et ip̄i voluntate. nisi gaudiū vlt̄ tristitia. ita q̄ gaudiū et tristitia sunt duo finalia et vltima que nascunt̄ z oriunt̄ i voluntate et in corde hoīs. et ad ista duo terminantur oīa q̄ facit̄ hō. Quia q̄cquid facit hō non pōt aliud colligere in seip̄o: neq; secunducere seu portare quod manet nisi gaudiū vel tristitia. hoc est enī totū suū lucrū qd̄ de suis laboribus secuz portat. vñ ista duo sunt colligata q̄ sequunt̄ omne opus hoīs. et necesse est q̄ seq̄tur gaudiū vel tristitia in eo. Et iō gaudiū vlt̄ tristitia sunt fruct⁹ q̄s colligit̄ hō de oibus. Et p̄pter h̄ q̄cqd̄ hō opaf: opaf p̄t gaudiū: et h̄z finaliter gaudiū. nec aliud vult nisi gaudiū. et q̄n̄ h̄z gaudiū nil aliud q̄rit. q̄ gaudiū ip̄m implet. Et nulla res alia p̄t ip̄m satiāre nisi gaudiū. Et q̄ tristitia opponit̄ gaudiō et ei p̄triat. Iō hō semp̄ fugit̄ tristitiā et q̄rit gaudiū. Et q̄a verū gaudiū est ver⁹ fruct⁹ hoīs bon⁹. et vera tristitia est ver⁹ fructus malus. et q̄ qd̄libet fruct⁹ h̄z suū semē p̄ priū. Iō necesse est q̄ ip̄m ver⁹ gaudiū habeat suū semē p̄ priū de q̄ nascat̄. et etiā ip̄a tristitia. Et cū in hoīe nō p̄nt esse nisi duo semina p̄ma: et due p̄me radices. sc̄z duo amores iā dicti. Iō necesse est q̄ oīa alia et istis nascant̄ z oriunt̄: z q̄ h̄ant ista semia. et sic nō sunt nisi duo p̄ma semia p̄ria inter

Floca

Hō sp̄ q̄rit gaudiū

Li. cxlii. xvij.

se: et due p̄meradices. ita nō sunt nisi duo fructus p̄trarij. s. gaudij et tristitia. Sic ḡ habem⁹ duas p̄mas radices et duos finales fructus illaz radiciū. Et qz gaudij ē bonus fructus et desiderat⁹ et amabilis. Idō est necesse qz oriatur et nascatur de bono semine et de bona radice. Et qz tristitia est malus fructus. ideo est de malo semine et de mala radice. Et iō necesse est qz vez gaudij oriatur et pullulet de amore dei. et vera tristitia et finalis oriatur de amore sui p̄p̄rio. Et sic habem⁹ primo agrū. s. ipaz voluntatē. sedō habem⁹ duo semina et amorem dei et amorem p̄p̄riū. Et habem⁹ duos fructus finales. scz gaudij et tristitiā.

Declaratio qliter ex dei amore qm̄ est p̄mus oriatur gaudij durans sine fine.

Titulus. clix.

Quonia autē ubi amor nō est: vltimum gaudij nō pōt esse. qz ex solo amore nascitur gaudij. Nū gaudij generat qm̄ voluntas habet illud qd vult et amat. Si enī nihil amat nec aliqd vult: tunc nullum gaudij habet. S3 tristitia sicut generatur qm̄ voluntas habz illud quod nō vult neqz etiaz amat. sed habet illud qd habet odio. Et iō qm̄ de⁹ est res primo amata ab ipa voluntate: tunc ex tali amore necessario generatur gaudij. qz de⁹ nō pōt mori: non pōt deficere neqz de p̄di ab ipa voluntate: sed sp̄ est p̄sens: semp̄ adest ipi voluntati. Et iō voluntas habet sp̄ p̄ncipaliter illud qd vult et qd amat: et h3 sp̄ rem amatā: indeficientē immortālē: imutabilē: sp̄ viuente: inuariabilem: et nullo modo indigentē. Et ideo amor dei sp̄ pōt durare et p̄manere. q̄a talis est amor: qlis est res primo amata. Et ideo talis amor erit immortalis: indeficiens: fixus: firmus: immobilis: sp̄ viuens: nullo alio indigens: p̄tinue manēs et durans. Vide ergo qz voluntas nostra in q̄ generatur amor et seminat⁹ est immortalis et p̄petua ac sp̄ualis. Quia res p̄mo amata que est de⁹ est immortalis: impassibilis et inuariabilis: sūme bonus: sūme amabilis: sūme delectabilis: sūme sp̄ualis et sūme convenientissim⁹ voluntati: q̄ solus est dign⁹ p̄mo amari: et cui p̄mitus debet amor. se quis qz talis amor q̄ h3 talia fundamēta

immortalia erit immortal⁹ et i p̄petuū durās sine fine: sine termino nunq̄s deficiēs. q̄a ipa voluntas p̄ amorem mutat⁹ in naturā rei amate. Ergo sequitur qz q̄cqd sentit de re amata: sentit etiā de amante. Et si res amata est indeficiens et immortalis: etiaz vltimo p̄batū est sequitur qz voluntas nra si primo amet deū sit immortalis: indeficiens: firma: secura: fixa: inuariabilis: sp̄ viuens. sp̄ durans: sine fine: sine termino. Et qz ex tali amore necessario oriatur gaudij. sequitur qz gaudij erit semp̄ durans sine fine: nunq̄s deficiens: nunq̄s fluens: sed inuariabile: firmū. solidū: fixū et immortale: manens in ipa voluntate. Sicut enī ex amore oriatur gaudij. ita ex eterno amore oriatur eternū gaudij. Declaratū est ḡ qliter ex dei amore qm̄ est p̄m⁹ in voluntate oriatur in ipa gaudij durans sine fine.

De p̄ditionibz et p̄prietatibz qbz indutum est istud gaudij.

Titulus. cl.

Et qz vt dictū est gaudij est fructus amoris. ideo tale erit gaudij qualis est amor. et talis est amor: qualis est res amata. Et quia iam monstratū est certissime q̄s conditiones: q̄s p̄prietates habet ipse amor dei. iō sequitur qz siles p̄ditiones et siles p̄prietates erunt in gaudio orto et nato de illo amore. Quia qlis arbor: talis fructus eius. Et iō qz amor dei qm̄ ē p̄m⁹: est semē iustum: sc̄m: vez et ordinatū: pur⁹: sincer⁹ et immaculatū: mūdissimū: diuinū et optimū: relictū et fm naturā hoīs in q̄tū hō est. Exinde sequitur qz istud gaudij qd nascitur de tali amore ē fructus iustus: sc̄tissim⁹: ver⁹: ordinatus: pur⁹: sincer⁹: immaculat⁹: mūdissim⁹ diuin⁹: optim⁹ et rect⁹. et ē gaudij qd p̄uenit hōi in q̄tū hō est: et fm naturā hoīs: et ē tot⁹ fm deū. Quia sic tot⁹ amor ē fm deū. ita totū gaudij est fm deū. qz ex illo amore oriatur gaudij. et sic totū gaudij oriatur et nascitur de deo: et radicatur in deo et i creatura: et nō i creatura. et durabit tādū q̄s diu de⁹ creator durabit. et qz de⁹ durabit sp̄ sic gaudij etiā qd inde surgit: durabit sp̄. Et qz ubi est verū gaudij: ibi est vera leticia. Ideo tale gaudij includit verā leticiam: verā iocunditatē: veram hilaritatē

Eodē titulo

Infinite gaudij amoris dei

Ti. clix. viij.

Ti. cxx. iij.

Et amor dei necessario gaudij sequitur.

Amor dei est immortal.

...ne esse finaliter...
...nō opponit...
...q̄ nō p̄ficiali...
...terra qz vna ra...
...iō mā necesse...
...pp̄ij illaz vna...
...opponant iū...
...modo iū...
...alium oīno de...
...pellat. Con...
...crus.
...ine: et tristitia...
...q̄ finaliter na...
...agro de amore...
...rāq̄ de duo...
...minatis.
...riā.
...bō facit op̄t...
...ter in homie...
...gaudij vlti...
...ia sunt duo fi...
...e oriunt⁹ vo...
...ista duo ter...
...i q̄cquid far...
...in seip̄one...
...od manet ni...
...eni totū sōū...
...secuz porrat...
...sequunt om...
...sequitur gau...
...gaudij vlti...
...bō de oībus...
...op̄t p̄p̄ gau...
...nec aliud vult...
...diū nil aliud q̄...
...Et nulla res...
...idiū. Et qz mlti...
...erariat. Iō hō...
...gaudij. Et qz...
...hoīs bon⁹ et...
...us malus et qz...
...op̄tū. Iō necesse...
...debat sūū semē...
...a tristitia. Et...
...uo semina p̄t...
...duo amores...
...ia alia et ista...
...ista semina...
...mā p̄ia iū...

delectationem verā: et delectamentuz ve-
rum: veram cōplacentiā: quietē: trāquil-
litatem: delicias: exultationes: iubilatio-
nes: suavitatem: dulcedinē: satietatē z ve-
ram saturitatē. Et qz gaudiū erit eternū
semp durans sine fine. seqtur qz cum illo
gaudio erunt oīa ista et leticia eterna z ve-
ra sine fine. delectatio eterna: vera z recta
iocunditas eterna. hilaritas semp durās
cōplacentia ppetua: tranqllitas eterne de-
licie: exultatio: iubilatio sine fine. Ecce g
conditiones z ppetuates in qbz erit vesti-
tum et fulcitum ipm gaudium.

Qz gaudium qd nascit de amore dei:
est tota vita homis et voluntas.

Titulus. clj.

E qm istud gaudiū est fructus.
Ideo qz fructus nascunt z oriun-
tur ppter vitā et ad dandū vitā et
nutrimentū ac sustentationez. sequitur qz
istud gaudiū dat vitā et nutrimentū hoī
et ei⁹ voluntati. Et de ipō ipa volūtas vi-
uet et nutrit. z est ppria vita hoīs et cor-
dis. Sicut enī tristitia est mors hoīs.
ita gaudiū est vita hoīs. Ibi enī nulla
vita est vbi nullū gaudiū. Sed vbi tristi-
tia est ibi mortis nunci⁹ vel mors. Nam
gaudiū dilatat cor: fortificat et cōfortat:
nutrit et delectat. Et ideo nil aliud vult
vel desiderat nisi gaudiū. p contrariū ve-
ro ipa tristitia mortificat: pstringit: debi-
litat: destruit et annihilat. Et nemo eam
vult: neqz etiā appetit. Nullus enī vult
esse in tristitia continua neqz in tribulatiōe:
sed in gaudio continuo. Sicut enī tristi-
tia est mors anīe. ita gaudiū est vita anīe
Qui nō habet verū gaudiū et ppetuū.
habet vitā verā et ppetuā. et q̄ habet verā
tristitiā z ppetuā: habet mortē verā z per-
petuam. Ergo q̄ habet amorē dei i se: ha-
bet vitā verā et ppetuā. Quia de ipō amo-
re dei nascit verū gaudiū: qd est vita ve-
ra. Qui ergo habet verū gaudiū: habz to-
rum cōplementū. qz ergo totum bonū qd
hō vult hēre est ipm gaudiū qd est vita ei⁹.
et qm habet gaudiū: habet totū quod vult
habere: et nihil aliud vult habere. qz om-
nia vult habere ppter gaudium. z vt gau-
dium habeat. Et quia istud gaudiū orit⁹
de amore dei solum et de nulla realia. ido

Gaudi-
uz amo-
ris dei ē
vita ho-
is.

Habēs
amores
di: habz
z vi

non

sequit qz ad habendū totū bonū nostrū z
totam vitā nostrā et totū cōplementū no-
strum: sufficit hēre vnicā rem. scz amorem
dei. Et qz amor dei est intra hoīem et nō
extra. quia est in voluntate et in corde. ido
sequitur qz ad habendū totū bonum no-
strum. et totū qd finaliter volum⁹. s. ipm
gaudiū: nō est necesse hēre aliquas res ex-
traneas. Et p pns nec aurū nec argentū
neqz lapides pciosos: nec honorē: nec di-
gnitates. nec officia neqz delectationes:
neqz sciētiās. nec bona spalia: neqz cibos
neqz potus. Sufficit ergo habere amo-
rem dei: de quo nascit omne bonū nostrū:
et totum gaudiū. Et qz amor dei porrat⁹
in sola voluntate. ergo hō pōt portare to-
tum bonū suum in tua voluntate. Et q̄a
voluntas est semp in sua libertate: in suo
dominio. z nullo modo pōt cogi: neqz p̄r
auferrī ab ea aliquid nisi ipsa volente. sic
q̄ ipa voluntas si vult nō potest in eter-
num pdere bonū suum: nec suū gaudium.
Et p psequens vitā suā. qz nemo pōt tol-
lere ab ipa amorē dei in q̄ est vita et omne
gaudiū: nisi ipa velit. Concludam⁹ ergo
qz ipm gaudiū qd nascitur de amore dei:
est tota vita hoīs et voluntas.

De gaudio qd nascit ex amore dei: dū
homo viuit in hoc mundo.

Titulus. clj.

Q uonia autē ipm gaudiū seqtur
amorē. et pus est amor q̄s gaudi-
um. quia eius fruct⁹ est. ideo ne-
cesse est qz sicut dilatat⁹ z extēditur amor:
sicut crescit amor: sicut multiplicat⁹ amor
ita dilatat⁹ et extendat⁹ gaudiū. ita crescat
gaudiū. ita multiplicet⁹ gaudium. Et q̄a
iā monstratū est: qz ex amore dei qm est p-
mus oriant⁹ et multiplicent⁹ multi et infi-
niti amores. qz necesse est qz q̄ p̄rio amat
deum: amet oīa que dei sunt. Et ido amor
dei extendit se ad omnes creaturas inq̄n/
tum dei sunt. sed p̄mo se extēdit in imagi-
nem dei viuā. Et quia qlibet hō est ima-
go dei. ido qz p̄mo amat deuz statim amat
eius imaginē viuā. et p pns amat omnez
hoīem. et exinde orit⁹ statim gaudiū ex ta-
li amore. Quia sicut de amore dei oritur
gaudiū. ita etiā de amore sue imaginis vi-
ue: inq̄ntuz est dei imago. z sic tot gaudia

Habēs
amorem
di bz to-
tū bonū

Amans
deū por-
tat totū
bonū suū
in cor-
de.

Ex
p̄rio.

Amans
p̄mo de-
um etiā
amat ho-
minem.

habetur q̄t hoies amabit: inq̄tū sunt dei imagines. Et sic de qlibet hoie que amabit inq̄tū est imago dei: poterit h̄re gaudiū. z sic multiplicabit gaudiū in h̄ mundo. Et etiaz qlibet gaudebit de seip̄o inq̄tū est dei imago viua. **Uteri?** etiā qui amabit oēs creaturas inq̄tū dei sunt. sic gaudebit de omī creatura inq̄tū dei est.

Amans creatas ppt̄ deū gaudz d̄ oibz creatis.

Et sic de amore dei inq̄tū ē p̄m? nascet̄ homi z multiplicabuntur innumerabilia gaudia. q̄ oīa h̄nt orū ab vna radice: ab vno semine. s. ab amore. Et iō iam hō viuens in h̄ mūdo: recipit z colligit inestimabile fructum de dei amore. qz sp̄ est in gaudio. qz sp̄ est in amore recto z bono. z p̄ oīs p̄tinue est i vita: et p̄tinue viuit. et istud gaudiū nemo p̄t tollere: sicut nemo p̄t tollere amorē. Nec oportet i hoc mundo h̄re aux nec argentū: neqz abundantiā rez p̄aliū ad h̄ndū istud gaudiū.

Amans deus hz suas diuitias i corde.

Quia q̄ habet amorē dei in h̄ mūdo: habet suas diuitias in seip̄o intra se: q̄s nō vider. nemo scit nec cognoscit nisi qui habet. Et iō qui habet amorē dei: nihil ex terra se desiderat: nihil extra p̄cupiscit. ideo nulli inuider: nil alienū desiderat. qz iam in se abundat: et est plen⁹ suo bono. s. suo gaudio: qd̄ est vita cordis. Et iō oīa alia p̄mbilo reputat. et iō nō sitit neqz esurit bona corpalia: sed solum curat de amore dei: de q̄ totū oriz gaudiū. Patet q̄ gaudiū qd̄ nascit̄ de amore dei dum hō viuit in hoc mundo.

Amans deus oīa despiciit

Quia gaudiū sempiternū qd̄ oriz de amore dei p̄t esse talē sile i infinitis hoibz sicut in vno. et in qlibet p̄t esse suū p̄p̄riū gaudiū sine impedimēto alterius.

Titulus. cl.ij.

Et qz vna res p̄t esse p̄mo amata ab oibz hoibz. s. de⁹. et in qlibz p̄t esse amor dei silis. et iō sequitur q̄ etiā istud gaudiū p̄t nasci z generari in qlibet hoie. z tale p̄t h̄re vnus si cur alius. Quia sicut omēs simul p̄nt habere amorē dei. ita p̄nt h̄re gaudiū qd̄ nascitur de amore isto. Nec gaudiū vnus p̄t impedire gaudiū alterius. Et sic omnes hoies p̄nt h̄re simile gaudiū: et p̄nt impleri gaudio: et tñ p̄pter hoc null⁹ habet minus. et tale gaudiū h̄re p̄t vnus si

Gaudiū vni⁹ p̄t impedire gaudiū alterius. Et sic omnes hoies p̄nt h̄re simile gaudiū: et p̄nt impleri gaudio: et tñ p̄pter hoc null⁹ habet minus. et tale gaudiū h̄re p̄t vnus si

cur alius. et qlibet p̄t h̄re suū singulare gaudiū et p̄p̄riū: et tñ tale erit vnū sicut aliud. qz sunt silia. sicut amor talis vnus: sic et aliud gaudiū p̄t de nouo multiplicari semp: et semp p̄t fieri nouū gaudiū z generari. Quia licet sint innumerabiles hoies. z illi habeāt gaudiū. ar̄tū de nouo p̄nt innumerabiles generari: augmentari et nunq̄z termiari: sed sp̄ multiplicari. Et tñ p̄pter hoc gaudiū alterius nō minuit. Quanto q̄ hoies multiplicatur: tanto gaudiū magis ac magis multiplicatur. Et tota cā est. qz res p̄mo amata est ip̄e de⁹. z est ip̄a res p̄mo amata quam vnus q̄sqz p̄t h̄re in voluntate et corde amata. et talis amor p̄t esse in qlibet. et sic vn⁹ amor est. qz est vna res p̄mo amata. z p̄sequens erit vnū gaudiū multiplicatum in infinitis hoibus. Sic ergo ex vna re gaudiū p̄t in infinitum multiplicari sine diminutiōe. qz nō p̄pter hoc deus pd̄t aliqd̄ de suo. Ecce q̄ qliter oēs hoies z si sint infiniti p̄nt h̄re in simul totum suū bonū: totā suā vitā. s. totū suū gaudiū. z h̄ ex ip̄o solo deo. Et qliter ipse solus est p̄ seip̄m sufficiens dare vitā in simul omibz hoibz: z eternū z sine sui diminutione. et h̄ p̄ amorē suū. Videte q̄ qualiter bona vera hoim nūq̄z diminiuntur: sed semp crescere p̄nt. z nō h̄nt mensurā neqz terminū: sed magis multiplicatis hoibz magis multiplicant̄ etiaz bona z gaudiū. De gaudio qd̄ nascit̄ ex dei amore post vitā corporalē. z ostendit̄ ex p̄fectiōe gaudiū z amoris q̄ aīa clara deū creatorē suū facie ad facie: et sine medio videbit̄. **Titulus. cl.ij.**

Sicut homies sic. et a/mor dei z gaudiū multiplicat̄.

Quia autē ip̄m gaudiū est fructus amoris dei. et ideo necesse est q̄ istud gaudiū similiter impleatur: z veniat in tantā plenitudine: in tantā abundantia: q̄ nō possit esse maior neqz crescere vltra. ita q̄ aīa nō possit capere ampli⁹ de gaudio: vt sic gaudiū plenum fiat. Et qz aīa amauit deū p̄mo p̄ voluntatē. ideo ex tali amore sequit̄ gaudiū. Et qz voluntas totaliter p̄ amorē vnitur deo. sequit̄ etiā q̄ ip̄a vnietur ei p̄ fructiōē z p̄ gaudiū qd̄ est fructus amoris. Et cum ex clara cognitiōe dei sequit̄

Plus a/mans deum pl⁹ vniet ei p̄ fructiōem.

in bonū nostrū...
iō completū...
amorem...
et nō...
et in corde...
bonū nostrū...
volū...
aliqua...
nec argu...
honorē...
delectatiō...
neqz cibo...
habere amo...
bonū nostrū...
de potat...
potare to...
luntare. Et...
beraret in...
de cogi...
neqz p̄...
plā volent...
poreit in...
suū gaudiū...
nemo p̄t tol...
ria et omne...
idam? ergo...
amore dei...
as.
noze dei dū

audiū sedur...
100 q̄ gaudi...
est. ideo ne...
dicitur amo...
multiplicat̄...
idū. ita cre...
indium. Et...
de dei q̄n...
et multi et...
p̄ q̄ p̄mo am...
nt. Et iō am...
aturas inq̄...
redit in ima...
et hō est ima...
statim amat...
amat omnes...
gaudiū ex ta...
ore dei occit...
e imaginis vi...
lic tot gaudiū

maior amor. Quia ubi maior cognitio est: ibi maior amor aut maius odium est. Et quanto magis aliquid bonum cognoscit: tanto magis amat. Sed quod deus est solus bonus noster. quanto ergo eum magis cognoscimus: tanto magis eum amabimus. et quanto magis eum amabimus: tanto magis gaudium habebimus. Et quod etiam deus non potest cognosci et tamen amari: eo quod est summe bonus: summe benignus: summe sapiens: summe nobilis: summe pulcher. et in eo est plenitudo omnium gaudiorum et diuitiarum. Neque patitur in aliquo bono defectum. Si ergo deus vult a nobis maxime amari. sequitur etiam quod vult a nobis maxime cognosci. et ut gaudium noster in eo plenum sit: necesse est ut anima videat ipsum deum facie ad faciem. et hec cognitio est clara: certa ac perfectissima et ad vota. et tantum quantum voluerit sine medio ut sic magis diligat. et ut sic anime maius gaudium oriat. quia istud aliter esse non potuit. Quia nisi deus quod primo anima amavit in fide: ostendat se et manifestet clare et clarissime non faceret debitum et ius amoris. Quia amor verus et purus omnia aperit: omnia secreta revelat. Hoc autem requirit natura amoris. Et quod anima primo amavit quam eum non vidit meretur eum videre facie ad faciem: dum eo fructus ut maius gaudium ex eo consequatur. Et quanto clarior eum videbit. tanto magis eum amabit. et quanto magis amabit: etiam tanto magis gaudebit. quia res: quam aliquis habet: quam est bona: magis gaudebit quanto eam magis cognoscit. Et per oppositum est de re mala. Quanto aliquis rem malam quam habet cognoscit: tanto eam magis odio habet. Ergo ille qui primo deum amavit cum sit bonus et optimus. cum ipsum magis cognoscit: tanto ipsum magis amabit: et per consequens magis gaudebit. et sic cognitio erit causa maioris amoris: et amor erit causa maioris gaudij. et tantum gaudebit anima: quantum amabit: quantum cognoscet et videbit. et ut perfectissime gaudeat: oportet ut perfectissime amet. et oportet ut perfectissime cognoscat. et videat si perfectissime amare et gaudere debeat. Et ideo plenitudo gaudij arguit et ostendit: quod omnia clare videbit: et cognoscet deum creatorem suum summe bonum: summe benignum: summe suavem et delectabilem.

Facie
amans
deum ma-
xime cog-
noscet: gau-
debit et
fructus eo.

Cogni-
tio erit
causa maio-
ris amo-
ris

Quia quam clarissime videbit eum esse tales: fortius amabit eum: et fortius tunc gaudebit. Et quod perfectio gaudij oritur ex perfectione et nobilitate amoris. Ideo ut gaudium sit perfectissimum: oportet quod amor sit perfectissimus: et quod amor ascendat ad gradum ultimum perfectionis et dignitatis. Non autem erit talis nisi quatenus provenit deo. Et ideo quod deus de se et propter se est summe amabilis: eo quod est summe bonus et totus bonus. imo ipsa bonitas et purissima bonitas est summe benignus et summa benignitas et tota benignitas: et totus liberalis summe dulcis: summe suavis: perfectissime amans: summe verus et summe potens: summe sapiens: et summe perfectus. Et propter hoc sequitur: Amor non erit perfectus: neque ascendet ad ultimum gradum perfectionis: dignitatis et puritatis: nisi anima amet ipsum deum creatorem suum propter suam solam bonitatem: benignitatem et liberalitatem et pulchritudinem suam. Et non propter dona: neque propter obligationem. quod deus amabilis: purissimus: nobilissimus et perfectissimus est. Et ex tali amore sequitur perfectissimum et purissimum gaudium. Et quod ad perfectionem gaudij requiritur summa securitas: ita quod omnia sint certissima et securissima. ita quod nunquam poterit tale gaudium. Et ideo ut anima perfecte gaudeat. erit summe certa et securi. quia nunquam poterit amittere tale gaudium. et quod deus nunquam velit auferre ab eo tale gaudium: et etiam quod nullus est ira potens quod possit auferre ab eo quod anima clarissime cognoscet deum: et perfectissime amabit eum. et cognoscet quod poterit ipsum non amare: eo quod cognoscit quod deus est. quod est summa bonitas. in eternum diliget eam. et sic anima erit securissima. quod ipsa in eternum diliget deum. Et quod in eternum videbit eum. et quod nulla alia res poterit destruere eam neque illum amorem. Et per consequens erit securissima de suo eterno gaudio: quod in eternum non amitteret: sed tenebit in eternum.

Amor
perfectissi-
mus habet
gaudium per-
fectissimum

Perfe-
ctissime
gaudeo
erit sum-
me secu-
rus

Quod ex natura gaudij et amoris ostendit quod anima recuperabit corpus suum statim magis amabili: et per omnia sibi conformiter. in quod poterit anima magis gaudere.

Titulus. clv.

Quoniam anima quam primo amat deum et etiam am seipsum in quantum est dei et in quantum est

dei imago viua. Et ideo postquam anima amat se ipsam vult bonum sibi: et amat bonum sibi: et gaudet de bono suo. quoniam anima amat suum corpus naturali amore: et hanc naturalem inclinationem ad illud. Et quod de copula vitae cum corpore: et corpus cum anima: et alligavit corpus animae: et fecit quoddam naturale munus inter ea. et anima cognoscit corpus esse factum propter ipsam. Et ideo anima amat suum corpus et omnia sua membra. Et exinde sequitur quod anima vult recuperare corpus suum: et vult bonum sui corporis. Et etiam quod anima est principalis pars hominis et non totus homo. nec corpus est homo: sed simul anima et corpus sunt homo. Et ideo habet ad perfectionem anime quod ipsa recuperet suum corpus. quod melius et perfectius est totum quam pars: et etiam hominem totum esse quam animam esse tantum. Et ideo quod anima amat suam perfectionem: amat suum corpus et remanet cum eo: et prosequens vult et appetit quod suum corpus ei restitualet: nec potest velle contrarium. Quia si habet ex naturali inclinatione. Et ideo vult gaudium anime impleat: necesse est quod ei restituatur corpus suum. et si in illa forma: in illo statu in quo erit magis amabile ipsi anime: ac magis conformis: et magis proportionatum: convenienter et delectabile secundum statum ipsius anime: et in quo poterit ipsa anima magis gaudere. et prosequens erit necesse ut sit plenus gaudium quod restituatur ei suum corpus in maxima pulchritudine et in summo decore et impassibile et immortale: spirituale: subtile: agile: clarum: sicut sol fulgens et resplendens quod in isto statu erit magis amabile ipsi anime: magis conformis et magis proportionatum secundum statum ipsius anime. et hoc poterit facere deus. Si enim potuit facere animam de nihilo cum non esset: et potuit facere de terra corpus tale: et potuit facere terram ascendere ad tantam dignitatem: ut ex ipsa fieret corpus ita mirabile ut coniungeret anime rationali et intellectuali participantem suam imaginem viuat: quare non posset facere ascendere ipsum corpus ad altioris gradum quam ante? Et sicut anima mutata est ad altioris gradum et dignitatem statum. Ita etiam expedit ut corpus eius mutetur in statum etiam altioris et nobilioris gradum et dignitatis formam proportionabiliter. Et sicut anima ascendit: ita ascendit corpus suo modo. Itae sicut anima mutata est

in deum et in naturam dei per voluntatem et amorem. Ita etiam mutetur corpus in animam quantum fieri poterit et in naturam anime secundum possibilitatem et quantum nature corporis non repugnat. ut sicut anima facta est divina. ita corpus factum spirituale. et hoc concludit et ostendit perfectio gaudii et natura amoris. Sic ergo anima vult tale corpus sibi restituere. quod sit impassibile: subtile: agile: clarum: sicut sol: et cum omni decore pulchritudine et immortale. et hoc poterit deus facere. Ergo ut omnibus modis anima gaudeat. ita fiat rursus quod anima amat omnes creaturas in quantum dei sunt. Et ideo ut anima magis et pluribus modis gaudeat: totus mundus et creature debent disponi: renouari et in statu poni: quo magis amabiles et placibiles sint: ut sic ex eis sequatur maius et maius gaudium. Ut sicut anima est mutata: innovata et renouata in statum altioris et dignioris. et corpus quod est propter animam fuerit etiam mutatum et innovatum in altioris et dignioris statum. ita totus mundus qui factus est propter hominem debet renouari et immutari in altioris et dignioris statum ad gaudium ipsius hominis. ut sicut anima est vestitu noua veste amoris perfectissimi seipsa: et etiam corpus suum est vestitu nouo habitu etiam pulcherrima veste impassibilitatis: claritatis: agilitatis et immortalitatis. ita etiam totus mundus et omnes creature mundi que facte sunt propter hominem induantur etiam noua veste: ut totum sit proportionatum: ut ipso homine que est rex et dominus mundi innovato et exaltato. serui sui et omnia que sunt propter ipsum facta: etiam innoventur et exaltenent. Et sicut omnia processerunt ex amore et sunt propter amorem: et ex amore nascitur gaudium tanquam fructus eius. ita omnia sint in gaudio et taliter disponantur: ut ex ipsis sequatur maius gaudium quod est fructus omnium. Sic ergo natura gaudii concludit et probat debere fieri innovationem totius mundi et omnium creaturarum.

De magnitudine gaudii post hanc vitam: et de sua multiplicatione.

Titulus clvi.

Quonia autem gaudium est fructus ultimus qui expectatur nihil aliud expectatur nisi gaudium. Et quod

Corpus quantum possibile est sequatur animam

Omnis creatura renouabuntur.

Quia anima amat corpus suum

Corpus proinde restituetur anime

Corpus restituetur immortale.

De fructu q̄ nascit̄ de amore pprio et puato seu pprie volūtatis: 7 oñd̄ f̄ q̄ de tali amore nō potest nasci verū gaudiū: sed sophisticū et deceptiuū ac r̄m̄ appa-rens: quod intus portat tristitiā latentē que nascitur post gaudium.

Bonitas autē

iam dictus ē: q̄ qñ hō hz rem quā vult 7 amat: 7 etiā sperat certitudine h̄re: tūc exinde sequit̄ gaudiū. Et iō de amore pprie volūtatis pōt generari gaudiū. Quia q̄ amat suā ppriā volūtate: vult sibi h̄pi ppriā laudē: ppriū honorē: ppriā gl̄iam 7 ppriā excellentiā: 7 h̄ ex parte aīe. vult etiā 7 amat sibi met voluptates 7 delectationes corpis. 7 per p̄sequens vult 7 amat om̄ia illa q̄ valent ad hoc et ad habendū illa. sicut sūt bona exteriora: dignitates 7 officia 7 sciētie. Et ideo qz hō dū vivit in h̄ mūdo pōt habere oīa p̄dicta. s. honorē laudē: excellentiā 7 gloriā: delectatiōes corpis: 7 illa q̄ valent ad hoc nō pōt gaudere 7 h̄re gaudiū. Et qz ista p̄nt p̄di et destrui: 7 nō durant sed trāseunt: 7 hō timer̄ p̄dere ea. Et etiā q̄ amat aliquā rem: hz odio illud qd̄ destruit illā rē: vel pōt diminuerē illā. Et ideo q̄ amat oīa sup̄radicta: necessario hz odio oīa illa q̄ p̄nt destruerē 7 diminuerē ppriū honorē: ppriā laudē: ppriā excellentiā et voluptatē ppriā: 7 oīa q̄ valēt ad hoc. Et exinde sequit̄ qz ex tali gaudio nascit̄ tristitiā: et tale gaudiū p̄vertit̄ i tristitiā. qz ex tali timore et odio seq̄t̄ tristitiā. 7 ex p̄ditōe 7 destructiōe taliū seq̄t̄ tristitiā. Et iō tale gaudiū est falsum: vanum: deceptiuū 7 sophisticū. qz int̄ abscondit maiorē tristitiā q̄ gaudiū. Et sic de amore pprio nō pōt nasci nisi gaudiū falsuz 7 vanū ac deceptiuū: qd̄ tristitiā ip̄orat.

De p̄ditōibz 7 pprietatibz 7 indumentibz q̄bus indutū est gaudiuz qd̄ nascitur de amore sue pprie voluntatis.

Titulus. clviij.

Et qz q̄lis ē radix: tale ē illud qd̄ sequit̄ ex radice. iō necessario tale erit gaudiū: q̄lis erit amor ex q̄ oritur. Et iō ex pprietatibz p̄ditōibusqz amoris pprii: p̄cludem̄ pprietates 7 cō-

ditōes isti⁹ gaudiij. Et qz iā p̄clusum est qz amor pprii⁹ 7 sue pprie voluntatis ē inordinat⁹: iniust⁹: indebit⁹: tortuosus: falsus: vitiosus 7 corrupt⁹: immūdu: contra naturā hoīs inq̄stū hō est: 7 p̄tra totū ordinē vniuersi: cōtra omnes creaturas pessimus: neq̄ssim⁹: turpissimus: malignissim⁹. imo est p̄mū malū: 7 radix omniū maloz: primū vitiiū: primū venenuz: prima mors: prima tenebrap̄ma cecitas p̄ma falsitas: primū mendaciū: 7 radix omniū mendaciōz: p̄ma iniusticia. p̄ma turpitudine. Et ideo gaudiuz qd̄ nascit̄ ex tali amore: necessario habet pprietates talis amoris. Ideo tale gaudiū necessario est inordinatū: iniustū: indebitum: falsum: vitiosum: corruptū: immūdu: cōtra naturā hoīs: p̄tra totū ordinē vniuersi: p̄tra oēs creaturas: pessimū: malignissimū: neq̄ssimū: turpissimū: vitiosum: venenosum. mortale: tenebrosuz: mēdosū. qz talis est radix. vñ orit̄. Tale est gaudiū qd̄ q̄s habet de suo amore pprio: et de amore sue laudis: sue pprie excellentie: pprii honoris: pprie gl̄ie: 7 de voluptate carnis: et de omibz q̄ ip̄e amat p̄pter ista. Et qz vbi est gaudiū ibi est leticia et delectatio 7 exultatio: iō etiā erit ibi talis delectatio: talis exultatio: talis leticia: talis cōplacentia. Et qz tale gaudiū est corruptum: iniustū: pessimū rē. Ideo etiaqz talis leticia: talis delectatio: talis cōplacentia: talis exultatio sunt pessime: corrupte inordinate 7 iniuste. Et qz iā declaratus est: qz amor pprii⁹ seu pprie volūtatis totaliter 7 de directo p̄tra deū: sine deo: aduersus deū: extra deū: p̄ter deū etiā inimicatur deo: 7 p̄stituit̄ hoīem inimicum dei capitalē. eo qz q̄ p̄mo amat se et suā ppriam voluntatem facit seipm̄ deū. et aufert inq̄stū in eo est suā ppriā coronā a deo. s. p̄uilegiū sue pprie volūtatis. Ideo sequitur qz istud gaudiū qd̄ hō habet de tali amore est p̄tra deū 7 aduersus deū: extra deum: sine deo. Et totaliter et de directo inimicat̄ deo. Et p̄sequens tunc hō gaudet: letatur: delectat̄: cōplacet 7 exultatur p̄tra et aduersus deū. 7 p̄tra suā voluntatem. Et creatura p̄tra creatorē: et op⁹ cōtra suū artificē. Et qz etiā vbi est amor

Titu. c/ xxxij. Ti. cxli

Gaudiuz hoīs de seipso ē inordinatum

Titu. c/ xxxviij. Ti. cxli.

Gaudiuz pprii amoris ē p̄tra deū.

intra...
em...
de...
Ergo...
illa...
lia...
dilig...
gul...
uo...
re...
in...
ntuz...
ost...
ine...
ecū...
suo...
de...
tud...
fina...
de...
p̄mo...
viti...
f̄ def...
vñ...
bit...
fruct...
is...
do...
vno...
pro...
fruct...
it...
p̄cell...
ario...
rio...
blig...
z nob...
r̄ gau...
tribz...
amore...
p̄tota...
lōne...
dū...
Et...
Et...
ne...
f̄. mis...

Ti. cxl

Amor p̄ prii etiā hz gaudiū.

Gaudiuz pprii amoris p̄rit i tristitiam

sue pprie volūtatis. ibi est cōtempt⁹ dei qui est tant⁹ sicut ipse est. Quia solus de⁹ dign⁹ ē amari p̄mo. ergo tale gaudiū qd̄ oritur de tali amore orit̄ de p̄tēpn̄ dei: et in cōtemp̄tū et offensam ⁊ iniuriā ei⁹. **Et** ideo illud gaudiū est summe deo inimi- cum: et auget ⁊ multiplicat: cōplet ⁊ con- summat p̄trarietate ⁊ inimicitia p̄tra de- um. Quia amor ppri⁹ in q̄ est dei p̄tēpn⁹: est radix et inicitū inimicitie dei iniurie et offense eius. Et gaudiū qd̄ nascit̄ exin- de: cōplet ipam̄ inimicitia ⁊ augmentat ⁊ multiplicat. Quia duz hō magis gaudet p̄tra deū ⁊ letat̄: tūc efficit ⁊ causat maior inimicus eius. Et qz gaudiū est inimicū p̄tra deū. et ideo p̄firmat inimicitia p̄tra deum. Et ideo istud gaudiū portat̄ ab- scondit̄ intra se latenter summū venenū: pessimū venenū: ⁊ maximū virus: pessi- mam mortē. qz portat̄ secū et abscondit̄ in iuriam dei: offensam dei: ⁊ inimicitia sui creatoris: quo nihil est peius ⁊ venenos⁹ nihil mortali⁹: nihil magis nociuū: nihil dānabilius: nihil magis letissimū vel lesi- uum: nihil dānabilius: nihil tristius: ⁊ ni- hil indelectabili⁹. Valū enī est amare cō- tra deū. sed multo pei⁹ est letari ⁊ gaude- re: cōplacere ⁊ exultare p̄tra deū: ⁊ iniuri- am et offensam dei. **Sic** ḡ patēt p̄ditio- nes ⁊ pprietates quibz indutū est gaudi- um qd̄ nascit̄ de amore suūpsi⁹ ⁊ sue pro- prie volūtatis. de pprio honore: propria laude: ppria glia: de delectatiōe carnis: ⁊ de oibz q̄ sequunt̄ ad ppriū amorem. qm̄ tale gaudiū est inordinatū: iniustū: inde- bitū: falsū: viciosū: mēdosū: corruptū immundū: malignū: pessimū: neq̄simū: veneno plenū: mortale: p̄ natura hoīs: p̄ totū ordinē vniuersi. p̄ oēs creaturas: si- ne deo: p̄ter deū: extra deū: p̄ deū: momē- taneū: nō p̄manens: fluens in momento transiens: portans secū ⁊ abscondens tri- sticia et dei iniuriam et offensam. **Eccē** ḡ fruct⁹ q̄ nascit̄ de amore pprio: dū hō vi- uit in hoc mūdo. De duobz gaudijs ⁊ cōparatione eoz ad inuicē cum duobz amoribus. **Ti. clx.**

Sicut autē sūt duo amores cōtrarij ⁊ capita

les inimici. ita sunt duo gaudia ad inuicē p̄traria ⁊ totaliter inimica. ⁊ id̄ sicut duo amores p̄mi. et amor dei et amor suūpsi- us nō p̄nt̄ s̄l̄ esse i volūtate. Ita nec ista duo gaudia q̄ oriuntur ab eis: nō p̄nt̄ s̄l̄ stare in volūtate: s̄z necessario ad inuicē se destruūt et expellunt. vñqz fugat aliud. **Primū** gaudiū qd̄ orit̄ de amore dei na- scit̄ i x̄itate. ⁊ evez. **Scdm** gaudium qd̄ nascit̄ de amore suūpsi⁹. nascit̄ de falsita- te. ⁊ ē falsū. **Primū** gaudiū qd̄ nascit̄ de amore dei orit̄ de iusticia. scdm qd̄ de a- more suūpsi⁹ nascit̄ orit̄ de falsitate ⁊ iu- sticia. **Primū** igit̄ nascit̄ d̄ radice oim vir- tutū. scdm orit̄ de radice oim vitioz. **Pri- mū** orit̄ de radice oim bonoz. scdm de ra- dice oim maloz. **Primū** orit̄ de eternitate. scdm de vanitate. **Primū** de incorrupti- bilitate. scdm orit̄ d̄ corruptibilitate. **Pri- mū** gaudiū orit̄ d̄ deo. scdm gaudiū orit̄ sine deo. extra deū ⁊ p̄ deū. **Primū** gau- diū p̄iungit: p̄solidat: reficit: satiat: r̄nie- hoīem cū deo. scdm gaudiū diuidit: elō- gat separat: ⁊ ponit hoīem extra deū. **Pri- mū** gaudiū multiplicat ⁊ auget amicitia cū deo. scdm qd̄ auget ⁊ multiplicat imi- citia cū deo. **Primū** gaudiū cōplet: satiat: solidat: dulcificat volūtate. scdm gaudiū amarificat: debilitat: euacuat volūtate: et facit eā fluctuantē: inq̄etā: instabilē: esu- rientē ⁊ sitiētē. **Primū** gaudiū ē fm natu- rā hoīs inq̄stū hō ē. scdm gaudiū ē p̄ na- turā hoīs inq̄stū hō ē. **Primū** ē fm ordi- nē vniuersi ⁊ oim creaturaz. scdm gaudiū est p̄ ordinē totū vniuersi ⁊ oim creatura- rū. **Primū** ē durās: p̄manēs ⁊ p̄petuum. scdm ē fluēs: trāsies ⁊ momētanē. **Pri- mum** gaudiū qd̄ nascit̄ de amore dei: po- test h̄ri de amore dei sine labore: sine expē- sis: sine adiutorio alioz. sed scdm gaudi- um qd̄ nascit̄ de amore suūpsi⁹ nō p̄t̄ ha- beri nisi cum labore: cū expēsis: cū multi- tudie rez spaliū: cū dāno alioz destructi- one. **Primū** gaudiū nunqz p̄t̄ i tristicia sed scdm gaudiū sp̄ p̄t̄ i tristicia ⁊ do- lore. **Primū** gaudiū facit hoīes benignū suauē mitē et mās̄terum. sed scdm gaudi- um facit hoīem malignū: crudelē: pessi- mū. **Primū** gaudiū multiplicat: auget: cō- seruat: fortificat: nutrit: pacem: vnitates.

Duplex
gaudiū
et eoz
dūtia.

concordia: amicitia z omne bonū in hoies. sed scdm gaudiū multiplicat omne. Prūz et semiat in hoies omne maluz. **I**te de pmo gaudio nulluz p̄ se sed maluz. nulluz p̄ se sed scādalu. s̄z et scdo gaudio nō p̄ se qui nisi maluz z scādalu. **P**rimū gaudiū excitat ad opanduz oē bonū. scdm gaudiū excitat ad opanduz omne malū. **P**rimū gaudiū ē vitale: salutarifex: laudabile: amabile: desiderabile: glōsiosum: honestum: delectabile: z scdm naturā z rōez. s̄z scdm gaudiū ē mortale z mortifex: vituperabile: odibile: vitiosus: ignominiosus z naturā et rōem. **P**rimū gaudium est cā: origo et motiū oīm bonoz operum. s̄z scdm cā: origo z motiū oīm maloz operū. **P**rimū gaudiū p̄ficat sp̄ h̄ri. scdm gaudiū ē sp̄ dānosū z nocet h̄ri. **P**rimū gaudium ē q̄ deo nihil amabilē neq; placibile. sed scdm gaudiū est q̄ deo nihil odibile et displicibile. **P**rimuz gaudiū auget amorē et desiderium oīm bonoz. sed scdm gaudiū auget amorē oīm maloz et desiderium oīm vitioz. **P**rimū gaudiū ē uenientissimū nature hois in ip̄tum hō ē. s̄z scdm gaudiū ē discōuenientissimū et z naturā hois in ip̄tum hō est. **E**t iō nihil p̄ i hoie: nihil mortali: nihil mag; dānosum. **P**rimuz gaudiū illuminat et clarificat intellectuz. s̄z scdm ex cecat z obrebrat intellectuz. imo cōplet cecitatē aīe. **P**rimū gaudiū ē sūme p̄miabile. sed scdm gaudiū ē sūme punibile z cā oīs punitōis. z p̄pter ip̄m debet summa pena. **E**cce ḡ q̄ntuz malū natū ē z generatur ē in corde z voluntate. q̄n i ea est natuz z ortū tale gaudiū venenosuz: q̄nta malignitas z q̄nta malicia. **R**egula cōpandi ista duo gaudia vt. cōphēdantur oīa p̄dicta. **T**itulus. clx.

Utaut oīa p̄dicta facili cōphēdant: debet ista duo gaudia cōparari. **P**rio penes uenientia. scdo penes differentia. **P**enes uenientia. qz ista duo gaudia ueniūt i noīe. q̄a vtrūq; vocat gaudiū. **I**te ueniunt. qz vtrūq; h̄z eē i voluntate. **I**te ueniūt q̄a oīa q̄ fiunt: sūt p̄pter gaudiū. siue vnuz siue aliū. **S**z d̄ntia istoz gaudioz capif cōpando ista ad radices yū oriunt. s. ad

duos amores p̄mos. vel ad deum vel ad opatiōes et effectus q̄s faciunt i natura hois vel ad ip̄as creaturas. **E**t sic diuersi mode cōparādo poterim; videre q̄ attri/buunt vni gaudio z q̄ alteri. et pprietates et conditōes vtrorūq;. **E**rgo exercita te/ ip̄m nunc i duob; amorib;. nunc i duob; gaudijs. mō p̄siderādo vnuz p̄ se. mō cōparādo cū alio. z sic hebis magnā cognitionē de bono et malo hois in ip̄tum hō ē. **C**ōsiderāduz t̄n ē qz gaudiū ē illud qd sup oīa petit q̄rit z desiderat. et oīa desiderant p̄pter gaudiū. **E**t iō ip̄m gaudiū statim attrahit hoīem ad se qz tal nature ē. et ideo omis deceptio fit rōne gaudiū. et nullus decipit nisi p̄pter gaudiū. et iō gaudiū in ip̄tum gaudium sp̄ attrahit z appetit sp̄. **S**equit etiā qz malum gaudiū attrahit sp̄ et appetit. nō qz malum: s̄z qz gaudiū iportat delectationez. **D**einde excecatur hoies: et totū cōuertit ad se. et d̄nat totaliter hoī. **N**ihil aut fortius qz gaudium et delectatio. qz oīa vincit: oīa ad se trahit: oīa ad se cōuertit: omnib; d̄natur. **E**t ideo sup omia fugiendū est malignum gaudium: sophisticū: fraudulentum et deceptorium: falsum apprens et transitorium.

Gaudiū est.

Definali fructu qui nascit post hanc vitam de amore pprio: et de suo malo gaudio. **E**t ostendit qz tristitia vera q̄ finem non habet est finalis fructus ppriū amoris et sui: et ppriū gaudiū.

Titulus. clxi.

Quonia autes iā mōstratū est q̄le et quantum gaudiū nascit i voluntate p̄ hāc vitā ex amore dei. exinde cōcludit qz vbi nō est amor dei: ibi erit puatio illi et talis gaudiū z tāti gaudiū. erit etiam puatio infinitoꝝ gaudioꝝ. **S**z nō solū puatio talis gaudiū. s̄z puatio p̄fecta et pura oīs gaudiū. **E**t p̄ p̄ns nō erit ibi nisi pura z simpliciter tristitia. **U**n voluntas ē talis nature qz in ea p̄t generari gaudiū vel tristitia. qz aliq̄n habet qd vult. et nō h̄z qd non vult. et aliq̄n habet qd non vult. et non habet qd vult. **E**t tristitia causat q̄n aliquis non habet id quod vult. et q̄n

Ti. clxiij Ti. clx.

Titulus. clxi

habet id quod summe odio habet quod non potest se repellere. Non enim maior tristitia est quam non habere id quod vult homo semper et desiderat et continuo desiderat. Neque enim est maior tristitia quam habere semper et continue in se ipso id quod homo non vult: et quod summe habet odio: et non posse a se repellere. Et maxime si illud sit in ipsa voluntate. Et quoniam anima post hanc vitam fruabitur omnibus que amabat. et nihil habebit quod amet. quod non habebit nec proprium honorem: nec laudem: nec gloriam: nec delectationes corporis: nec aliquid quod amabat. ideo priuabitur omni gaudio quod habebat dum vivebat in hoc mundo. et nullum aliud gaudium poterit habere. Et quod erit etiam priuata amore dei. quia secum non portabit amorem dei. quod erit totaliter extra amorem dei. ideo etiam nullum gaudium bonum poterit habere. Et sic erit priuata omni gaudio tam bono quam malo. Et quod anima post hanc vitam erit exuta a corpore et a carne. id tunc ipsa anima erit cognoscens se clare: et videbit seipam: et reducet ad seipam: quod erit presens sibi ipsi. Ideo cogitabit circa seipam: et sentiet seipam: et intelliget propter quod facta erat: et quod bona habitura erat: et quantum bonum perdidit: et quare perdidit. Et cognoscat quod ipsa amet fuit in causa que priuata est tanto bono: et quod ipsa fuit in culpa. et ideo sibi imputabit. Et cognoscat clarissime quod in eternum perdidit. et quod nunquam re habebit. et tamen vellet habere et desideraret. imo necessario desiderabit. Et quanto magis ipsa intelligit illud bonum: tanto magis desiderabit illud bonum. Ecce ergo summa tristitia cognoscere bonum quod habitura erat: et quod sibi debebat secundum naturam. et necessario velle et desiderare illud habere. quod quilibet res necessario desiderat habere bonum suum quod cognoscit: et ultra nunquam posse habere. et scire se in eternum non posse habere. Cuius ergo ista similitudo: et vide quanta erit hec tristitia. Et quod anima non erit occupata nisi circa seipam. id hoc continue cogitabit. et non poterit habere non cogitare. Et ideo ista cogitatio dabit sibi perpetuam et eternam tristitiam. Ulterius quod anima tunc tota reducta ad seipam clare videbit seipam. ideo videbit clarissime volun-

tatem suam esse inimicam deo esse tortuosam: deformem: puerilem et contra naturam suam turpissimam et inordinatissimam et totam deuiatam. et videbit se clare sicut est. et quod totaliter est contra deum. Et quicquid est contra deum: necessario est turpissimum: puerilissimum et cetera. eo quod deus est pulcherrimus: ordinatissimus et cetera. ideo anima que erit contra deum: necessario erit per oppositum. Et quia anima clarissime cognoscat et videbit seipam et sine medio. et videbit se esse tale ut est dictum. et quia totum hoc erit contra naturam suam. et non deberet habere et hoc habebit. et etiam quia anima necessario habebit odio suum malum: suam turpitudinem: suam confusionem: quomodo enim non habebit omnia illa odio in seipam. cum haberet ea odio in alijs rebus. ideo ex tali odio generabit summa tristitia in anima. eo quia semper habebit odio suum malum: et vellet expellere a se. tamen in eternum non poterit. Et sic in seipam habebit in eternum illud quod summe habet odio. et sic ipsa anima erit sibi ipsa causa tristitie summe. Et talis tristitia erit continua et eterna. quod anima semper erit presens sibi ipsi. Et ideo ex ipsa orietur sibi tristitia. et ideo habebit odio seipam summe: et vellet non esse: eo quod non poterit sustinere nec tolerare seipam propter suam turpitudinem deformitatem et horribilitatem. Quia nulla maior turpitudine: nulla maior deformitas: nulla maior horribilitas quam ipsi voluntatis et anime. nihilque magis odibile: nihil magis displicibile quam sit voluntas turpis et deformis. Et sic in ipsa erit fons et origo ac radix eterne tristitie. Et omnia ista habebunt ortum et amorem sui ipsius. ex eo quia anima amavit primo suam voluntatem propriam. et omnia amavit secundum suam voluntatem propriam extra deum: contra deum: extra voluntatem dei. et contra dei voluntatem. Et sic ex tali amore sequitur summum odium et summa displicentia sui ipsius. et ex tali odio sequitur summa tristitia. Et loco amoris proprii generatum est odium. et ipsum odium est radix et origo tristitie. et ipsa anima erit tota plena odio: et nihil erit in ipsa nisi odium. Sicut autem amor dei erit radix eterne gaudij. ita odium erit radix eterne tristitie

Eterna
damnatio
est eterna
tristitia.

Anima
exuta
ta occu-
pabitur
circa se-
ipsam.

Anima
exuta
clare
cognoscat
seipam.

Summum
odium.

Dñati
odiet de
un

Et ex odio in ipsi sequit odium dei. quia
ania vellet tunc non esse. et non poterit tunc non
esse. et ideo necessario habebit tunc odio
deum qui dedit sibi esse: et qui manu tenet ipsam
in esse. Et ideo vellet deum non esse ut ipsa non
esset. Et quia deus non potest non esse. ideo erit
summa tristitia in anima ex hoc. Item ha
bebit odio omnem creaturam. quia vellet quod ni
hil esset: nec ipsa nec alie res. Et quia hoc non

Odient
oem cre
turam

poterit esse. sic ex hoc sequit odium omni
um que sunt. ut sicut pater amavit seipam
primo: et omnia alia amavit propter se et secundum
se. ita postea habebit odio primo se: et om
nia alia habebit odio propter se. Et sicut
prius non gaudebat nisi propter seipam secundum
seipam: et de seipam extra deum totaliter. ita
postea omnis tristitia orietur sibi secundum se
ipsam: et propter seipam: et de seipam. Et si
cut prius nihil placuit sibi propter seipam
et de seipam. ita omnia sibi displiceant pro
pter seipam: et ipsamet sibi displiceat: si
cut sibi ipsi prius concipit. Et sicut prius
sibi amica suus prius primo. ita postea fit
inimica suus prius primo. Et sicut anima
prius fecerat se tanquam deum contra deum: dan
do sibi ipsi primo amoris et propter se. et per
sequens fecerat in seipam suum principium:
suum fundamentum: et suum caput: ponen
do se loco dei: et faciendo se rem primo ama
tam. Et ideo sicut deus si fuisset res pri
mo amata: esset fons et origo omnium gaudi
orum ipsi anime. ita per oppositum ipsamet si
bi ipsi fit principium. fons et origo omni
um tristitiarum. Et quia anima tunc non quie
scet: nec poterit cessare a cogitatione. sed
semper erit in continua cogitatione. semper
erit in actu sicut in ignis: et semper continue in
tellectus operabit: et memoria et voluntas
et subito. ideo tunc anima cogitabit omnes opera
tiones suas quas fecit: omnia venient ad me
moriam et videbit: eo quod portabit secum si
militudines omnium suorum operum in seipam. Et
quia omnia opera sua fuerunt contra deum: extra de
um: contra naturam: contra rationem: contra veri
tatem: contra ordinationem rectam: ideo erunt
inordinata: turpia: deformia: horribilissi
ma de natura sua et odibilissima: falsissi
ma contra seipam: contra suam propriam naturam.

Odient
seipsum.

Et ipsa anima necessario habebit odio omnia
illa opera: et cognoscat turpitudinem et de
formitatem et horribilitatem et confusione illo
rum operum. et quanto magis cognoscat: tanta
magis habebit odio: et tunc semper erit si
bi presentia in memoria in eternum: et in eter
num non debebit de memoria: sed semper vi
uent in memoria. Si tunc ipsa anima ea vide
re nec cogitare vellet neque recordari: sed semper
vellet obliuisci: et non poterit. Et sic erit
in anima continua tristitia et summa. quia conti
nue habebit in se et videbit in se quod summe
habet odio: quod nollet videre: continue re
cordabit de illis de quibus nollet. Et sic
omnes sue cogitationes: omnes sui actus: omnis me
moriam: omnis cogitatio: omnis visio: omnis recor
datio: omne velle suum: omne suum nolle: omne
desiderium: et quicquid in anima potest esse: erit su
mme aspera: et summe amara ipsi anime: et summe
contraria: et erit in continua tormentum et eterna
tristitia: et pena ipsi anime sine fine: eo quod anima
semper vivet: semper erit: semper durabit: et in eternam
nullam sentiet neque percipiet dulcedinem: neque
suavitatem. quia continue erit in tristitia et odio
per puram amaritudinem et asperitatem contra na
turam suam: quia semper appetit dulcedinem et sua
vitatem: et gaudium et delectationem. Et sic
possumus concludere quod anima dum vivit extra
deum et contra deum: et amat contra deum: et facit sua
opera contra deum. ipsa semper multiplicat et congregat
acquirat thesauris omnia illa que sunt sibi: omnia
postea eterna miseria et tristitia: et ipsamet
anima facit sibi ipsi suam penam: suam tristitiam et
suum tormentum. Quanta autem pena est: quan
tus dolor: quantum tormentum habet tale tristitia
am continuam in seipam: cum omnia sunt propin
quissima ipsi anime. Quia ipsamet sibi presentissi
ma: et omnia opera sua: et omnes cogitationes sue.

Aia co
gitabit
oem opa
tiones su
as.

Non est intellectus: non est memoria: non est cor
poris quod possit hoc cogitare: cum tota tristi
tia illa sit intellectualis et spiritualis. et ideo ex
cedit omnem tristitiam corporalem sine comparatione
Et sic manifestissime declaratum est quod tri
stitia pura que fine non habet: est finalis fructus
qui nascitur ex amore proprio et proprie volun
tatis. Et hec est mors eterna.
O, ista tristitia futura nunc occultissi
ma potest videri in clara experientia.

Titulus. clxij.
Ista autem tristitia: ista pena: istud
tormentum: iste dolor potest ma
nifestari in vera experientia mul

I

Et ex odio in ipsi sequit odium dei. quia ania vellet tunc non esse. et non poterit tunc non esse. et ideo necessario habebit tunc odio deum qui dedit sibi esse: et qui manu tenet ipsam in esse. Et ideo vellet deum non esse ut ipsa non esset. Et quia deus non potest non esse. ideo erit summa tristitia in anima ex hoc. Item habebit odio omnem creaturam. quia vellet quod nihil esset: nec ipsa nec alie res. Et quia hoc non poterit esse. sic ex hoc sequit odium omnium que sunt. ut sicut pater amavit seipam primo: et omnia alia amavit propter se et secundum se. ita postea habebit odio primo se: et omnia alia habebit odio propter se. Et sicut prius non gaudebat nisi propter seipam secundum seipam: et de seipam extra deum totaliter. ita postea omnis tristitia orietur sibi secundum se ipsam: et propter seipam: et de seipam. Et sicut prius nihil placuit sibi propter seipam et de seipam. ita omnia sibi displiceant propter seipam: et ipsamet sibi displiceat: sicut sibi ipsi prius concipit. Et sicut prius sibi amica suus prius primo. ita postea fit inimica suus prius primo. Et sicut anima prius fecerat se tanquam deum contra deum: dando sibi ipsi primo amoris et propter se. et persequens fecerat in seipam suum principium: suum fundamentum: et suum caput: ponendo se loco dei: et faciendo se rem primo amatam. Et ideo sicut deus si fuisset res primo amata: esset fons et origo omnium gaudiorum ipsi anime. ita per oppositum ipsamet sibi ipsi fit principium. fons et origo omnium tristitiarum. Et quia anima tunc non quiescet: nec poterit cessare a cogitatione. sed semper erit in continua cogitatione. semper erit in actu sicut in ignis: et semper continue in intellectus operabit: et memoria et voluntas et subito. ideo tunc anima cogitabit omnes operationes suas quas fecit: omnia venient ad memoriam et videbit: eo quod portabit secum similitudines omnium suorum operum in seipam. Et quia omnia opera sua fuerunt contra deum: extra deum: contra naturam: contra rationem: contra veritatem: contra ordinationem rectam: ideo erunt inordinata: turpia: deformia: horribilissima de natura sua et odibilissima: falsissima contra seipam: contra suam propriam naturam. Et ipsa anima necessario habebit odio omnia illa opera: et cognoscat turpitudinem et de

Aia co
gnoscat
turpitu
dinem su
am.

**Præ ex
pientia.**

tis modis et experientijs manifestissimis
¶ Præmo sic. Nam per experientiam videmus quod
 quoniam aliquis poterat habere aliquod bonum ma-
 gnum sibi convenientissimum pro quod esset ditatus
 et exaltatus per totam vitam suam. ut verbi gratia:
 imperatum: ducatum: cardinalatum seu epi-
 scopatum: vel aliquod honorum: siue officium
 siue beneficium. et maxime in terra et in
 loco proprio. et si iste perdat tale et tam ma-
 gnum bonum pro culpam suam: et alius habe-
 at: et ipsemet sit in causa et non alius. nonne
 totiens quotiens cogitat se perdidisse tan-
 tum bonum pro sua culpa. videndo quod nullus
 alius habuisset: esset in magna tristitia.
 ita quod sola cogitatio daret sibi magnam tri-
 stitiam in corde suo secrete. et quanto ma-
 gis cognosceret hoc bonum esse maius. tan-
 to magis doleret: **Et tamen** tota tristitia ori-
 retur ex hoc. quod sua culpa perdidit. **Sic** er-
 go iste haberet in se continuam causam tri-
 sticie. **Ad propositum.** Sic erit de anima.
 quia cogitabit videlicet et cognoscat cla-
 rissime se perdidisse pro suam culpam propriam
 infinitum bonum: infinitum gaudium et eternum.
 quod nunquam in eternum habebit: et tamen aliquid
 habet. nonne ipsa in eternum ista cogitan-
 do contristabitur? **Et** quia hoc incessanter
 cogitabit: incessanter tristabitur. et tales co-
 gitationem perdere non poterit. **¶** Secun-
 do poterit ista manifestari tristitia ex par-
 te turpitudinis et deformitatis ipsius ani-
 me et suorum operum. Quoniam quilibet quan-
 tumcumque malus abhorreat et habet odio
 turpitudinem et deformitatem in omnibus
 rebus suis. quod in omnibus que habet: diligit
 atque affectat pulchritudinem et amenitatem.
Et quanto magis ille res sunt sibi magis
 propinque et intrinsecas et magis charas: tan-
 to magis abhorreat et habet odio turpitu-
 dinem et deformitatem: et magis amat in
 eis pulchritudinem. quod abhorreat turpitu-
 dinem et deformitatem in domo sua magis
 quam in horreo: et magis in vestibulo quam in domo
 et in persona propria quam aliena. et sic de alijs
 multis similibus. **Sic** ergo anima amat na-
 turaliter pulchritudinem: mundiciam et
 amenitatem: et habet odio turpitudinem:
 immundiciam: obscuritatem et deformitatem.
Et quanto maior est turpitudine et defor-
 mitas maior: tanto magis abhorreat. et quam-

**Ania cog
scet se p/
didisse i
finitum
bonum**

**Secunda
expiencia**

to magis est in nobiliori re et digniori si-
 bi propinqua. ita quod homo non posset pati
 aliquam turpitudinem in rebus suis. **Ad pro-**
positum. Cum anima que est contraria deo sit
 turpissima: deformatissima et inordina-
 tissima: eo quod deus est pulcherrimus et or-
 dinatissimus. **Sic** ergo anima videat in se
 ipsa tantam turpitudinem et deformitatem: ne-
 cessario abhorreat et odio habebit illam.
 nec poterit amare nec pati. **Et** quod conti-
 nue videbit seipam: continue tristabitur: et
 tanto magis quanto habebit magis odio
 illam turpitudinem et deformitatem. **Sic** enim
 deus est summe delectabilis et amabilis et sum-
 mum gaudium de sua natura: necesse est quod
 quod est contra deum sit summe tristabile: summe odi-
 bile: et det tristitiam de natura sua. **Ergo**
 necessario ipsa anima que est contra deum et contra
 deo: erit valde tristabilis et odibilis:
 et dabit tristitiam sibi ipsi cum seipam vide-
 rit. **Et** si omnia que sunt facta secundum rationem:
 secundum ordinem: secundum mensuram: secundum regulam et secundum
 deum: sunt pulcherrima et delectabilia et
 amabilia ex natura sua: necesse est quod omnia
 que contra sunt contra rationem: contra ordinem.
 contra regulam et contra deum: sint turpissima:
 deformatissima: tristabilissima et odibilis-
 sima de natura sua. **Ergo** cum ipsa anima
 portet in seipsa tantum in libro viuo omnia
 opera turpia: deformia: que fecit contra ratio-
 nem. contra ordinem: contra regulam: contra deum
 sunt turpissima: deformatissima: necesse est
 quod odio habeat ea et abhorreat: nec pote-
 rit ea amare. imo necesse est quod sibi displice-
 bunt: quod sunt contra deum. sed quod de natura
 sua sunt odibilia et deformatoria. et quod sunt
 contra suam propriam naturam et propriam rationem.
Et sic cum anima non posset currere nec ambula-
 re nisi secundum duas vias. scilicet per viam amoris dei.
 vel per viam amoris proprii. nam spiritus multi-
 plicat et auget sibi causam sue tristicie vel
 sui gaudij. si ambulat per viam amoris pro-
 prie voluntatis: tunc ambulat extra de-
 um vel contra deum. et sic multiplicat et
 auget malum suum. **Et** totum appare-
 bit dum separabitur a corpore et a carne.
¶ Tertio poterit manifestari tristitia anime.
 quia ipsa anima sentit in corpore dolorem et
 infirmitatem et vulnera et mala corporis et lesio-

**Dama
odio be/
bit tur/
pitudi-
ne pati**

Nota.

**Tertia
expiencia**

nem. et statim sentit quicquid est contra corpus: et quicquid non convenit corpori: aut quicquid est in corpore superfluum. ut patet in capite: in oculo: in auribus: in stomacho et in alijs membris. ita quod non potest sustinere aut pati talia in corpore. Ergo multo magis anima: quam sentit in seipsa vulnera sua aut suam infirmitatem: aut aliud malum quodcumque aut quicquid fuerit in ea superfluum et contra naturam suam. dolebit et tristabit sine comparatione eo amplius de quanto erit sibi propinquius. Ergo cum anima portet secum totum suum malum dum separabit a corpore: necesse est quod sentiet illud in eternum et doleat.

Danat?
fietel su/
um ma/
lu ietnu

Unde tunc anima vulnerat et ledit: quam voluntas inclinatur voluntarie per sensum contra deum: contra rationem: contra ordinem: contra regulam et mensuram: contra deum et contra se ipsam. et talis inclinatio est suum malum: suum vulnus: sua lesio: et sua infirmitas: sua turpitudine: sua deformitas et sua obliquitas sua tortuositas: sua malignitas: suus casus: sua pueritas: sua iniusticia: sua inordinatio: suum opprobrium: suum vituperium: suum vitium: sua deviatio. Et ideo tot quot habet inclinationes tales: et totiens quoties inclinatur contra deum: tot acquirunt vulnera in seipsa: et totiens ipsa vulnerat seipsam. Et ideo anima quam separata a carne sic vulnerata: sic lesa: sic inclinata contra deum: contra rationem: contra ordinem rectum: contra seipsam: sic obliqua: sic turpis: sic deformis: sic deviatata. sic inordinata: sic irregularata: sic maculata et confusa: necessario sentiet ista vulnera: et necessario tristabitur. et maxime: quia in eternum remanebunt in voluntate. Et ipsa anima tunc cognoscet per intellectum suum: quod hoc est totum contra rationem: contra veritatem: et quod totum deberet esse per oppositum. Et ideo tristabit in eternum. Et quanto magis cognoscet: tanto magis tristabit: et magis ex hoc tristabitur. quod cognoscet quod ipsa met et sua propria voluntate et libertate: nullo cogente eam fecit seipsam tale. Sic igitur declarata est tristitia futura: occultissima et eterna per rationes et exempla sensibilium: quam anima patitur sine fine de seipsa et per seipsam et in seipsa. quam tristitiam ipsa met fecit: cau-

savit: radica vit: plantavit egit et profecit: et fundavit in seipsa: dum erat coniuncta corpori: et in carne super terram.

Quod non solum patietur anima eterna tristitiam a seipsa intrinsecus: sed etiam a pena sibi debita et a deo inflictam per vindictam et iustitiam exterius.

Titulus. clxiij.

Et quam anima que primo amavit suam propriam voluntatem: fecit maximam iniuriam: maximam offensam: maximum vituperium et maximum dedecus deo creatori suo. quoniam deus dedit esse. et primo debet amari solum. quod ei primo debetur prerogativa primitatis ut probatum est. et ipsa anima remouit a deo istam dignitatem: et dedit sibi ipsi et sue voluntati iniustitiam me. et hoc nullo modo fieri debet. Et sic dupliciter facit contra deum. scilicet in quantum datur recipiens primitatem amoris. Et per consequens fuit ibi maxima iniuria sui creatoris et contemptus: quod solus est dignus amari primo. Et sic deus creator est vilissime contemptus: et per consequens est iniuriatus et offensus sine mensura ab ipsa anima. et maxime quod se posuit loco dei. et per consequens fecit seipsam deum quantum in ea fuit. et omnia que deo debebant de iure sibi met tribuit: et alijs tribuere voluit et a deo remouit. quia ab ipso remouit privilegium proprie voluntatis: quod soli deo debet et convenit singularissime: et etiam honorem: laudem et gloriam: que soli deo primo debebant ab ipso abstulit et sibi proprie dedit. et semper quesivit et amavit proprium honorem et propriam laudem: et non dei. et voluit quod illi quod debebant dare deo laudem: darent sibi: et laborarent per laudem honore suo et non dei. et sic ipsa in hoc fecit se inimicam capitali dei: et contempsit et iniuriavit et offendit in infinitum deum creatorem suum: volendo suam laudem propriam. et destruendo honorem et laudem dei. et non solum hoc: sed ipsa delectata est: et gaudium habuit in propria et singulari laude: et in proprio honore: et in illis que sunt contra deum. Et hec est maior offensa: maior iniuria habere gaudium: letitiam: delectationem contra deum. habere placitum et complacentiam contra deum: et complacere sibi ipsi contra deum. Et non solum hoc: sed ipsa anima que primo ama-

Titu. c/
xxxij.

Titu. c/
xxxij.

Locu/
dir.

Titulus. clxiii

uit suā ppriā voluntatē: cōmisit s̄ creato-
rem suū summā ingratitudinē. qz nō co-
gnouit summa bñficia ⁊ innumerabilia
recepta q̄ sibi de⁹ p̄tulit incessantē gratis
ex sua sola ⁊ ineffabili bonitate sine suis
meritis p̄pter q̄ ip̄a anīa erat p̄petue obli-
gata deo totaliter ad ip̄m amandū p̄mo
totaliter sup̄ oīa ad deo seruiendū. **Et** ra-
men ip̄a nullo mō seruiuit deo: nec ama-
uit deū: neqz soluit deo debitū obligatio-
nis: sed seruiuit sibi ipsi: et suā ppriā vo-
luntatem fecit ⁊ nō dei: cōtēnendo deū et
eius voluntatē ac eius amorē. **Et** nō ob-
stantibz istis deū p̄remnēdo: iniuriando:
offendendo: et summā ingratitudinēz cō-
mittendo: ipsa anīa p̄tinue vsa est benefi-
cijs et donis creatoris sui: recipiendo cō-
tinue beneficia et seruitia ab eis augmen-
tando semp̄ ingratitudinē. **Quia** ḡ anīa
cōtemplat atqz iniuriat et offendit om-
nipotentē deū. et cōtemplat ac iniuriat
deū creatorē suū summe bonum: summe
benignū: summe liberalē: summe larguz:
et p̄tra ip̄m ingratitudinē fecit infinitaz:
qz etiā ip̄a existens sua creatura et opus
manuū suaz iniuriat ac p̄temptit suuz
factorē et opificem: ⁊ habuit p̄trariā vo-
luntatē p̄tra eū: ⁊ ip̄m impugnavit totis
viribz suis: et toto corde suo: ⁊ se sup̄ crea-
tozem suū erexit: ⁊ deū creatorē suū infe-
rius dep̄ssit: et eū p̄ nihilo reputavit qn-
tum in ea fuit: ⁊ dei voluntatē annihilā-
uit: ac oīa p̄pter seip̄am amavit ⁊ oīa ad
suam voluntatem ppriā tanqz ad finē vl-
timū ordinavit: et ad se tanqz s̄ ad deum
ordinata fuissent ordinavit. qz deū ⁊ oēs
creaturas q̄strū potuit ad seip̄am ordina-
uit. ⁊ s̄ p̄tra dei voluntatē. et qz etiā ip̄a
anīa portabat imaginē sui creatoris pul-
cherrimā et nobilissimā: ⁊ deturpavit et
deformavit: denigravit eā. ⁊ fecit eaz tur-
pissimā: summe deforme: summe horribi-
lem ad iniuriā: p̄temptū. ⁊ offensam dei
sui creatoris. ⁊ iō meruit irā ⁊ indignati-
nem sui creatoris. ⁊ vt de ip̄a fiat summa
iusticia ⁊ vindicta. **Et** qz creatura p̄temi-
nendo suū creatorē: ⁊ uertendo oīa be-
neficia in ingratitudinē sit summa iniu-
ria: summa offensa: summa ingratitudo:
⁊ summa neq̄cia: ⁊ certe summa stulticia:

De dā /
nat̄ fiet
sūma vi-
dicta:

eo qz est tanta iniuria ⁊ offensa: q̄ntus est
ille q̄ offensus est. ⁊ tanta est ingratitudo
quāta sunt bñficia recepta: ⁊ quāta est li-
beralitas ⁊ largitas tribuentis. idcirco
ip̄a aīa lucrata est ⁊ meruit infinitā penā
⁊ punitionē. ⁊ totiens lucrata est infinitā
penā: q̄tiens multiplicavit p̄temptū dei:
et iniuriā ⁊ offensaz dei. **Si** enim ordina-
tum est: qz q̄ facit crimen lese maiestatis:
capite suo truncat. que tunc d̄z esse pena
anīe p̄temnent̄ deū omnipotentē ⁊ sūmā
maiestatem. **Et** quis poterit excogitare
punitionē ei debitā? **Et** q̄a aīa totaliter
dum separat a corpe est inimica capitalis
dei: et est p̄tra suā omnipotentā ⁊ iusticiā.
ideo necesse est qz ira dei ⁊ vindicta et in-
dignatio veniat totaliter p̄tra eā tanqz s̄
inimicam suam formatā. et qz iusticia dei
eternaliter puniat eā: et exerceat suā vin-
dictam p̄tra eā. **Uñ** qz p̄temptus ⁊ iniu-
ria et offensa est facta p̄tra deum q̄ est iu-
sticia. iō necesse erit qz ip̄a iusticia met
iniuriata. offensa ⁊ p̄cepta vindicet suuz
contemptū: suam iniuriā ⁊ suaz offensaz.
Et quia est omnipotens poterit. et qz est
sapientissimus: sciet vtiqz facere suaz vin-
dictam. **Sic** ergo ip̄e contemptus dei et
gaudium siue delectatio p̄tra deū est for-
mata inimicitia ipsius anīe. que necessa-
rio cū omīa sint cōiuncta cū amore pprie
voluntatis: cōcludūt de necessario penaz
⁊ punitionē infligendā anime exterius p̄
vindictam iusticie. **Quia** ergo anima nō
potest p̄mo amare suā ppriā voluntatē.
nec deuiare: nec facere malū nisi p̄temnē-
do iniuriando et offendendo deū: ⁊ gau-
dendo ⁊ delectando p̄tra ip̄m. et infinitā
ingratitudinem cōmittendo. ideo ultra
malū et tristiciā p̄petuā quā ip̄amet facit
sibi ipsi: et in quā cadit p̄ seip̄am: incurrit
aliam penam ⁊ aliam tristiciā p̄ iusticiā.
quia incurrit indignationem dei et iram
eius perpetuam ac inimicitiam propter
contemptum et iniuriam.

De loco ⁊ instrumēto punitiōis p̄per-
tue. ⁊ oñd̄it qz loc⁹ d̄z esse infim⁹ oīm in q̄
debent p̄ici feces toti⁹ mūd̄i. et qz ignis
etern⁹ cōburens ⁊ nō p̄sumēs nec lucens
erit instrumentum puniendi.

Titulus. clxiiij.

Totalis
indignō
di erit s̄
dānatō

Et qz necesse e qz puniatio ipi aie fiat in aliq loco z cum aliq instru-
 meto. id oportet inqzrere in q lo-
 co aia eternalit collocet z puniat: et p qd
 instrumetu fiat vindicta punitioidis eterne
 Et qz ca z origo punitioidis p vindicta iu-
 sticie e ipe ptept dei: et gaudiu siue dele-
 cratio s deu. id necesse erit qz puniatio cor-
 respondeat ipi pteptui dei et gaudio si-
 ue delectatioidi. id necesse erit qz qz aia pte-
 pfit deu: qz etiā ipa summe ptenat. Et qz
 ptepsit creatore creaturarū oim: necesse e
 qz ipa ptenat ab oibz creaturz. Et ideo
 erit necesse qz ipa proijciat in locum infi-
 mu et maxime longinquu a celo. et h erit
 in mediū terre: in q erit infern? pfundissi-
 m?. Et vt pfectissime ptenat: necesse erit
 qz feces oim rez corporaliū ibidē pñcianf:
 in qbz ipa aia totaliter defigat: vt ipa que
 spūalis est: in ipis fecibz rez corporaliū im-
 mergat: z ptra suā voluntatē z appetitū
 naturalē: vt sic ab infima natura patiat.
 Et id necesse erit qz oēs creature a suis fe-
 cibz purgent: et omēs feces in dicto loco
 ponant. Et qm delectatio dz puniri per
 oppositū. s. p tristitiā sriā z afflictionē. z
 qz ignis in oēs creaturas e magis afflicti-
 uus. id necesse erit qz ipa maligna delecta-
 tio pignē puniat corporalē: qz comburat
 et nō cōsumat nec interimat: z nunqz in
 eternū ctingatur. nec mutet nec crescat
 nec diminuat. vt scz ipa aia sit inseparabili-
 ter alligata igni corporali ptra suā volunta-
 tem. Sicut enī aia q̄uis sit spūalis po-
 tuit delectari z cōplacere in rebz corporali-
 bus inordinate s deū z rationē. ita etiā
 poterit tristari z puniri ac affligi in eis p
 iusticiā. Et ita ipa dīna iusticia poterit fa-
 cere talē ignē ppetuū in q ipa aia eternali-
 ter puniat. Unde sicut aia potuit alligari
 corpori p dei voluntatē z ordinationē vt
 hō fieret. ita poterit alligari igni corporali
 inseparabiliter ad suā iusticiā exercēdā. nō
 vt aia insuat vitā igni corporali: sed vt reci-
 piat penā in eo. Sicut enī deus potuit
 aiam cōiungere corpori. et sibi dare incli-
 nationē z appetitū vt amaret corp? z ap-
 pereret illud naturaliter. et inclinaret ad
 illud: et sentiret in illo ad pfectionē natu-
 re. ita poterit ipam alligare igni corpora-

li: et dare inclinationē sibi z appetitū cō-
 tra illū. et imittere timorē et terrore. vt sit
 alligata ptra suā voluntatē: et vt sentiat
 ipm ignē ad cōplementū iusticie sue. Quā
 ergo aia sit puniēda et alligāda p iustici-
 am exteri?. et hoc dz fieri p naturā corpo-
 ralem. et cū aliq res corporalis nō sit tantū
 actiua: tantū afflictiua sicut ignis: conue-
 nientissimū est vt aia puniat eternaliter
 in igne: qui cōcremet: vraz z nō cōsumat
 nec interimat neqz luceat. Quia enī om-
 nis pena: omis puniatio fit rōne tristicie.
 vt vbi nulla est tristicia nulla sit et pena.
 et omnis tristicia nihil aliud est q̄s facere
 contra voluntatē. ideo erit necesse qz om-
 nis puniatio fiat pilla p que maior sit tri-
 sticia. et p illū modū p quem maior pote-
 rit fieri tristicia. Et ideo necesse erit qz fi-
 et p illa que magis erūt cōtra voluntatē.
 z etiā qz ipe ignis etern? affligens sit con-
 cremās et vrens: sed nō psumēs. z nullo
 mō lucens: vt sic maiorē tristitiā inferat:
 et magis sit contra voluntatem.

Ut maior fiat declaratio. h ponit fun-
 damentū qre poterit hō puniri. z qre de-
 bet puniri: et q̄liter debeat puniri.

Titulus. clxxv.

Ut aut tota cognitio puniendi fa-
 cilius videat: tria sunt videnda
 fundamenta in qbz cōsistit tota
 rectitudo punitioidis. Primū fundamen-
 tū est scire qre poterit hō puniri. Uū nul-
 la res pōt puniri nisi habeat voluntates.
 qz aliq res pōt ideo puniri. qz pōt fieri ali-
 qd ptra suā voluntatē. Si aut nihil po-
 test fieri ptra voluntatē alicui: tunc illa
 res nō pōt puniri. Et qz hō habet volūta-
 tem: et pōt fieri aliquid contra suā volun-
 tatem. ideo homo potest puniri. Et exin-
 de sequit qz potest pati tristitiā. qz pōt ali-
 quid fieri contra suam volūtatē. Et qz
 voluntas hominis est immortalis z per-
 petua. ideo homo potest puniri ppetue: z
 potest pati ppetuam tristitiā. quia ppe-
 tue potest aliqd fieri contra suam volun-
 tatem. Et exinde seq̄tur qz deus non po-
 test puniri nec pati tristitiā. qz nihil po-
 test fieri contra eius voluntatē. qz ipso vo-
 lente aut pmitente omia fiunt. Et etiam
 quia de? semp vult suū bonozē z bonum

Quare hō pōt puniri

Primo.

Secdo.

Dānati sume cō tēnent.

Et ab oibz crea- turis cō tēnent.

Ad fe- ces oim rez pñ- centur

In ig- ne puni- entur

Qz aia patietur ab igne corporali.

hā rōne dicitur
 causa et merito
 receptio in aliq
 a rōne dicitur
 merito in aliq
 no iusticia et iudicā
 licuit pteptioe
 vi. Si enim volū-
 men lele malitias
 ne tunc dz esse pena
 impotētē suā
 poterit cogitare
 Et dā aia totaliter
 dīnāta capitali
 impotētā z iusticiā.
 vraz vndicā et in
 alio ptra rōne
 mātā qz iusticiā
 ptra dicitur in vno
 ptra dicitur in ali
 ptra dicitur in ali
 ita vindicet suoz
 a iusticiā ostendit
 poterit. et qz est
 qz faceret iusticiā
 impotētē delect
 ptra dicitur est fo-
 nic. que necessa-
 riā aia amor: ppetue
 e necessario ppetus
 a amore exterioris p
 aia et ego anima nō
 dā ppetū voluntatē
 tre malū nō ppetue
 fundendo hō: qz
 ptra qm et iusticiā
 mātudo. ideo vtra
 nō qz iusticiā facit
 a p iusticiā: accūrit
 iusticiā p iusticiā.
 dicitur de et iram
 iusticiā ppetet
 iam.
 ideo punitioidis ppe-
 tue infim? oim in q
 p mātē. et qz ignis
 ppetuo nec lucens
 mātē dicitur.

suum. Ideo oia reducitur ad suū honorem et suū bonū. et nullus potest facere contra istam voluntatē quā implet. Sic ergo habemus fundamentū quare anima potest puniri et pati tristitia. Et exinde sequitur: quod quāto voluntas est maior et fortior et altior: tanto est magis susceptiva punitionis et tristitiae: intensius et extensius. Ideo si voluntas esset infinita: et aliquid posset fieri contra eius voluntatem: tunc eius voluntas posset pati tristitiam infinitā. **Secundum** autem fundamentum quare homo potest puniri et sit dignus punitione est: quia potest facere contra voluntatē dei. Et si non faceret contra voluntatē dei: nunquam deberet puniri. Quoniam etiam homo faciens contra voluntatē dei: quantum in eo est facit deo infinitā tristitiam. quia voluntas dei est infinita. ideo iustus est quod deus facit contra hominis voluntates. **Sicut** homo est dignus recipere infinitā tristitiam. quia deo fecit infinitam tristitiam quantum in eo fuit. Et quia non potest in se intensius recipere infinitā tristitiam simul. ideo successively sine fine recipit. Et etiam quia homo fecit contra dei voluntatē perpetue. quia semper mansit in eadē voluntate contra dei voluntatē. ideo conveniens est quod deus faciat perpetue contra hominis voluntates. Et exinde sequitur: quod qui facit magis contra dei voluntatem: debet magis puniri et magis pati tristitiam: et magis deus debet facere contra eius voluntatē. **Tertium** fundamentum quod homo debet puniri. **Unum** quod voluntas non puniatur nisi quia patitur tristitiam. ideo punire animam est dare tristitiam sibi. ideo practica et ars puniendi sumitur ab ipsa tristitia. scilicet re illa administrare quae dant tristitiam. Et ideo perfectissime punire est completissime administrare illa quae completissime dant tristitiam. Quāvis enim oia quae fiunt contra voluntatē dant tristitiam. attamen secundum maius et minus sunt contra voluntatē. Et quia ipsa voluntas mala et inordinata primo appetit honorem: laudem et excellentiam. ideo dare sibi contrarium scilicet vituperium: confusionem: contemptum et opprobrium sempiternum: est magis contra voluntatem. et semper dat ei maximā tristitiam. Et ideo cum anima quae est natura spiritualis et excellens sit cum re corporali infima ligata: et patiatur ab ipsa re continue. est contra honorem ipsius

anime. Ideo est maxima pena ei quod sit ligata cum igne corporali. et magis est contra voluntatem: quod ipsa voluntas contra suam naturam cremetur et vivatur in igne quam si corpus vivatur. Et quia etiam anima mala et inordinata voluit declarationes corporales. et voluit delectari corporaliter. ideo debet sibi dari puniatio corporalis. scilicet sentiat dolorem in re corporali. scilicet in igne. Et hoc est dare sibi maximā tristitiam. Et sic habemus tria fundamenta in quibus consistit notitia tribulationis et remunerationis. scilicet quod potest homo remunerari: et quare debet homo remunerari: et qualiter debet remunerari. **Unum** ideo est homo appetit ut possit remunerari. quia habet voluntatē. et quia potest fieri aliquid secundum eius voluntatē: et ad eius voluntatē. et exinde potest habere gaudium et letitiam. **Item** ea quae sunt voluntate: non sunt aperta ad se ut possint remunerari. quia non habent in se quod possint remunerari. **Et** secundum quod maiore et minore habent voluntatem magis vel minus possunt remunerari. quia ubi maior voluntas ibi maior appetitudo et capacitas ad remunerandum. Sed quare homo debet remunerari causa est. quia facit deo voluntatē. et sic quantum in eo est: dat et facit deo gaudium infinitum. Et ideo dignus est quod deus det sibi eadem gaudium infinitum in duratione: quia homo non potest capere infinitum gaudium intensius. ideo quod si capere non potest hoc modo successively et extensively capiat. Et quia homo semper fecit dei voluntatē: et fecit ei semper gaudium. ideo dignum et iustum est quod deus etiam faciat semper ipsius hominis sic facientis voluntatem. et per consequens ut habeat perpetuum et sempiternum gaudium. Sed qualiter homo debeat remunerari: fundamentum capit ex gaudio et letitia. quia remunerare hominem: est facere secundum eius voluntatē. et hoc est dare sibi gaudium. Et sic remunerare hominem non est aliud quam dare sibi gaudium. et completissime remunerare: est dare illa quae completissime dant gaudium. et illa quae magis sunt propinqua voluntati: et magis sunt secundum naturam voluntatis magis dant gaudium. Ideo quia est ordo in dando gaudium. Et quia voluntas primo amat deum. non vult nisi amorem bonum primo et principaliter. quia amor bonus est secundum naturam voluntatis bone et ordinate. et ideo necesse est quod deus

Recapitulum et a doppio firum se cōfert.

amor ei z augmentet amor eius z copleatur.
Ideo de^o coplebit ipi voluntati ipsuz
amore. qz hoc vult ipa voluntas ordina/
ra copleatissime amare deū. et tunc dabit
ei plenum gaudiū. z deinde coplebit vo/
luntatem in visione. qz hoc vult voluntas.
z deus facit ad eius voluntatem postq̄
ipsa fecit ad dei voluntatem.

Dic ostendit que sit voluntas dei.

Titulus. clvi.

Ed q̄ sit voluntas dei hoc mani
festant nobis creature z ordo cre
aturaz. qz qcqd significat nobis
creature et dicūt nobis: totū est fm volū
tatem dei. et hoc vult deus. hoc dicit de
us. qz omnes creature sunt ordinate fm
voluntate dei. Ideo qn̄ creature dicunt
vel significant nobis aliquid: hoc est fm
voluntate suā. qz nil est in creatur^e ordi
natum cōtra dei voluntatē. Et qz qcqd
cōclusum est in hoc libro: totū extractuz
est ab ipis creatur^e et ab ordine z cōpara
tione creaturaz. Ideo qcqd cōclusum est
in hoc libro: est fm dei voluntatē. Ergo
q̄ facit p̄tra scripta in hoc libro: facit con
tra dei voluntatē. z q̄ facit ea que hic scri
pta sunt: facit dei voluntatem.

D, ab ipa tristitia ostendit: q̄ aīa que
erit eternaliter puniēda recuperabit corp^o
ppriū in illo statu in q̄ erit magis tristabi
le et odibile: z p̄tra voluntatē anīe.

Titulus. clvii.

Et qz tota puniētia aīe est tristitia
et nihil punit eā nisi id qd̄ dat ei
tristitiā. z nihil dat ei tristitiā nisi
sit cōtra ei^o voluntatē. ideo necesse ē q̄
anīa recuper suū corpus cōtra ei^o volun
tatem. et in illa forma z in illo statu i quo
magis erit p̄tra eius voluntatē. z p̄ cōse/
quē i quo maiorē inferat tristitiā aīe. vt
sicut ysa est suo corp^e pprio: et fecit i cor
pore contra dei voluntatem. ita habeat
corpus p̄tra suā voluntatē. Et sicut ho
mo fecit cōtra dei volūtatē. ita de^o faciet
contra hominis voluntatē. z sic totus ho
mo punit. et nō tm̄ anīa que est pars ho
minis. Et qz magis erit cōtra voluntatē
anīe corp^o si sit passibile q̄ impassibile.
ideo recuperabit ipm̄ passibile. Et etiā qz
magis erit cōtra anīe voluntatē si sit pas
sibile et tamen immortale: q̄ si esset mor
tale. ideo recuperabit ipm̄ immortale. Et q̄
magis erit cōtra voluntatē si sit tenebro
sus q̄ si esset lucidū. ideo recuperabit ipm̄
tenebrosus. Quia etiā erit p̄tra ei^o volū
tatem si sit ponderosus q̄ si esset leue. id
recuperabit ipm̄ ponderosus. Et vt om
nia concludant: erit tale quale magis erit
contra voluntatē ipsius anīe. Recupera
bit ergo ipm̄ immortale: passibile: tene
brosus: ponderosus: grauiissimū: obscu
rissimū z deformissimū. Et omnia con
cluduntur ex parte tristitię.

De magnitudine et multiplicatiōe tri
stitię post hanc vitā: Titulus. clviii.

Quoniam aīa que p̄mo amauit suā
voluntatē et suū ppriū honorē z
suam ppriā laudē: et fecit p̄tra vo
luntatem dei: et etiā destruxit eam q̄stuz
in ea fuit: z etiā annihilauit deū z suū ho
nozem. et sic fecit se inimicā deo. sequitur
etiā q̄ in hoc cōtempit omēs creaturas:
et omnes eas iniuriauit: et inimicaz oīm
earum se constituit. postq̄ creatoris om
nium inimica semp̄ fuit: et abusa est omī
bus creaturis: et eis maximā iniuriāz fe
cit. qz eas ad honorē dei factas supra de
um amauit: et in iniuriā dei cōuertit. Et
ideo necesse est q̄ omīs creatura vindicet
iniuriā sui creatoris z ppriā p̄tra ipam
anīam. que tota fuit dedita iniuriā crea
toris omniū cū ipsa esset creatura. Et ideo
necesse erit q̄ omīs creatura sit p̄tra volū
tatem ipsi^o aīe et in tristitiā eius. vt nullū
gaudiū: nullā leticiā: nullā p̄solationē re
cipiat ab aliqua creatura. neqz in seipsa.
quia creatura est. Et sic creator et omnis
creatura et ipamet anīa et sua ppria na
tura quā ipsamet iniuriauit z cōtempit:
oīa erūt p̄tra aīam z in tristitiā anīe. Et
nō solū creator z oīs creatura: s; etiā ma
lū qd̄ fecit turpitudine et deformitas erunt
p̄tra eā z in tristitiā ei^o. Et sic omne malū
et omne bonū erūt p̄tra eā. Et qcqd̄ erit
in tristitiā aīe. z ab oīb; dz pati. vt nec in
bono nec in malo cōsulet: neqz gaudeat
nec letef: nec etiā in mal' alioz ipa p̄sulet:
nec solamē sit ei miseria alioz: sed omnia
sint in augmentū sue tristitię: et sic in om
nib; tristef. z i nullis p̄sulet in eternū. Et
k z

Dānati
recipiet
corp^o p̄
sua z vo
luntatē.

Accipi
ent cor
p^o imor
tale z pas
sibile et
tenebro
sum

Titulus. clxix

sic et ipse creator et omnis creatura et omne malū tā culpe q̄ pene et omne gaudiū aliorū et malū aliorū: omnia sint in tristitiam ante q̄ p̄mo amauit suā ppriā voluntatē nō deū. Sed p̄ oppositū et ipse creator et omnis creatura: et omne bonū: et omne malū tā culpe q̄ pene: et gaudiū aliorū et malū aliorū: omnia erūt in gaudiū ante que p̄mo amauit deū. et nō pōt ei dare tristitiā. Et sic apparet magnitudo et multitudo tristitiae. et etiam longitudo et duratio q̄ generabitur in anima ex amore pprio et priuato. Et sic tradita est vera et infallibilis certitudo de duobus finalibus fructibus: qui sequuntur ex duobus p̄mis amoribus.

Quod, et istis duobus amoribus concluditur infallibiliter duas esse ciuitates perpetuas omnibus modis contrarias et inimicas.

Titulus. clxix.

Sicut autem purissimum gaudium et purissima tristitia totaliter ab inuice separentur et elongantur. ita oportet esse duas ciuitates et duo habitacula: et duo loca que ab inuice separentur et elongantur localiter: tanta elongatione: tanta distantia que non possit esse maior. quarum una sit ciuitas gaudij. alia sit ciuitas tristitiae. una a mortis. alia odij. una vite eterne. alia mortis eterne. una ad p̄miandum. alia ad puniendum et vindicandum. una in qua recipiantur amici dei. alia in qua recipiantur inimici dei. una bonorum. alia malorum: una in qua sit purus amor. alia in qua sit purum odium. una in qua sit palatium dei. alia in qua sint carceres et tormenta. una in qua sit purum bonum. alia in qua sit purum malum. una in qua sit pura concordia. una inordinatissima. alia inordinatissima. una in qua sit omne bonum. alia in qua sit omne malum. una altissima. alia profundissima. una clarissima in qua sit pura lux. alia in qua sit obscuritas et tenebrae. Et ut omnia concludantur in vno verbo. in vno erit bonum quod non potest cogitari. in alia erit malum quod non potest cogitari. Et istas duas ciuitates necesse est esse et non plures. Cum enim non sunt nisi duo p̄mi amoris. necessatio oportet quod homines vel habeant vnum vel alium: cum isti duo amoris sint inimici capitales et ad inuicem se distruant. Et per consequens isti duo homines

Duo sunt
tamen loca
ante.

per istos duos amores sunt inimici inter se. Ideo cum inimici non debeant simul habitare: necesse est quod sint due ciuitates distincte et separate ac opposite et non plures. Non videmus per experientiam: quod omnes res vnius nature: vnius inclinationis: tendunt ad vnum locum: et collocantur in vno loco: et congregantur ad inuicem: et separentur ab alijs. Ergo cum omnes homines qui p̄mo amaunt se ipsos sint vnius nature: et vnius inclinationis et rationis: omnes debent situari in simul et congregari: et in vno loco poni. quia faciunt vnum corpus. Et cum omnes homines qui p̄mo amaunt deum: sint etiam vnius inclinationis et vnius nature et rationis. ideo etiam debent in simul congregari: et ab alijs separari: et se collocari. Et cum non sint nisi iste due inclinationes hominum et non plures: non debent esse nisi si due ciuitates hominum. Et quia locus et habitatio debet dari cuiuslibet rei secundum suam naturam: et non contra suam naturam. ideo necesse est quod iste due ciuitates seu habitaciones sint ordinate et situate secundum quod conuenit nature hominum inhabitantium. Et ideo illi qui primo amaunt se ipsos sunt inimici dei capitales. quod quilibet fecit se deum. et per consequens sunt inimici omnis creature. ideo necesse est quod ponantur in loco remotissimo a deo secundum suam naturam et dignitatem christi fieri poterit. et hoc est medium terre et in loco remotissimo ab omni creatura et nobilitate omnis creature. Et etiam necesse est quod qui primo amaunt deum: quod sint amici dei: et ponantur in loco propinquissimo deo secundum naturam suam et dignitatem. et hoc est celum. Ergo una ciuitas erit in celo. alia vero in medio terre. Item qui primo amaunt suam propriam voluntatem: sunt extra deum et extra omnem creaturam. imo fecerunt se non creaturas: sed fecerunt se ipsos nihil: et a deo elongauerunt se totaliter. et debent collocari iuxta eorum naturam: et per consequens debent poni secundum debitum ordinem extra omnes creaturas prope nihil. Et talis locus est medium terre. quia terra est prope nihil. Sed homines qui primo amaunt deum: eo quod facti sunt deum per amorem: et sunt intra deum: debent poni supra omnes creaturas localiter. et ideo supra celum. Et sequitur quod p̄mi debent poni infra omnem locum. et secundi supra omnem

Locus
daturus
est
in medio
terre.

Secunda
ratio

Tertia ratio. locū: Itē hoīes q̄ p̄mo amauerūt seip̄os habēt volūtātē strictissimā. sed hoīes qui p̄mo amauerūt deū habent amplissimā.

Quarta ratio Ergo p̄mi debēt h̄re locū strictissimū. et h̄st mediū terre. et sc̄di debent h̄re locuz amplissimū. et h̄ est supra celū. Preterea nihil leui⁹ amore d̄os. et nihil ḡui⁹ q̄s amor suū ipsius: et nihil ponderosi⁹. Ergo seq̄tur q̄ loc⁹ cū d̄; dari cui libet f̄m ppriaz naturā sequit̄ q̄ illi debēt ascendere ad suā premā locū: et sup̄ omnē locum. et alij debent descendere i pfundissimū locū. Quare sequit̄ q̄ duo amores arguūt duas ciuitates de necessitate. q̄rū vna ē in pfundissimo: et alia in altissimo. quarū vna est eriliū. alia patriā. Et h̄ summe cōgruuz. imo necessariū est oī regi. Quare nō magis deo q̄ est sup̄ oēs reges. q̄ est summ⁹ iudex. sūme iust⁹: sūme sapiēs et sūme potens. Et iō sicut fecit hoīes q̄ p̄nt tēdere p̄ duas vias oppositas: et possunt fieri amici sui et inimici sui. et p̄nt esse digni p̄miari vel puniri eternaliter. iō necesse fuit q̄ ordinauerit a p̄ncipio duo loca specia/ lia et duo habitacula iuxta naturā cuiuslibet: aliter remaneret aliqd̄ inordinatum. marie in hoīe. p̄pter quē facta sunt oīa.

Lōda/ dit.

Sequit̄ de odio et ostendit̄ q̄ obliga/ tio extendit̄ se ad odiū sicut ad amorē: et q̄ eadē est inīa de odio et de amore.

Titulus. clxx.

Quoniā autez tractatū ē cū dei auxilio de obligatiōe amoris et de ip̄o amore. et odiū ē p̄trariū amoris. iō tractādus ē de odio sicut de amore. et q̄ eadē est sciētia de odio et amore. iō oīa que tradita et p̄bara sunt de amore: p̄nt p̄bari de odio suo mō. Un̄ sicut volūtas h̄z amores: ita h̄z odiū. Et sicut p̄t amare. ita p̄t odire. ita q̄ in volūtate ē amor et odiū: sed amor est p̄mo: et odiū sc̄do. Amor est p̄ncipale q̄ ē in volūtate. et odiū est secūdarius. et semp̄ ad amorē sequit̄ odiū. Et q̄ iā p̄bara est obligatio de amore. s. q̄ h̄ obligat̄ ad amandū deū p̄mo et toto corde: et tota volūtate: et tota sua potestate. et q̄ntum poterit: et meliori mō quo poterit: et p̄tinue. indefinēter et fortiter. et sic d̄ alijs

cōditionibz. Et inde necessario cōcludit̄ q̄ etiā h̄ obligat̄ de iure nature ad odiendū q̄cqd̄ est vel p̄t esse cōtra deū. q̄c/ q̄d̄ inimicat̄ et cōtrariat̄ deo. et hoc p̄mo. et toto corde: et tota voluntate quantum p̄t: et meliori mō quo p̄t. p̄tinue et indefinēter et fortiter. ita q̄ eadē est obligatio d̄ odio et d̄ amore. Et q̄ nulla creatura in q̄stū est creatura est p̄tra deum. ideo h̄ nō debet habere odio aliquā creaturam. Sed sicut h̄ primo debet amare deum. ita p̄mo debet odire id quod primo est p̄tra deū. Et q̄ id q̄d̄ p̄mo est cōtra deū: et inimicat̄ deo p̄mo. et primo est rebelle deo: est ppria voluntas et pprius amor et puatus. vt iā p̄batū est nō in q̄ntum amor nec in q̄ntum volūtas: sed in q̄ntum ppria volūtas. ideo sequit̄ q̄ oīs h̄o primo et p̄ncipaliter et supra omnia et toto corde q̄ntum poterit fortiter: cōtinue: indefinēter obligat̄ et debet de iure nature odire ppriā voluntatē in q̄ntū ppria est. et puatū amorē in q̄ntum puat⁹ est. Et sicut q̄ p̄mo h̄o tenetur amare deū: et cōsequēter omnia que dei sunt. ita quia primo debet odire ppriā voluntatē. ita omnia debet odire que sequunt̄ ex ppriā voluntate et colligant̄ cū ea: et oriunt̄ ab ea. Et q̄ amor pprii honoris et proprie laudis et excellentie sequunt̄ ppriā voluntate: et etiā delectatiōis carnalis: ideo h̄o mo debet habere odio ppriū honorē: ppriam laudē. ppriā excellentiā: et etiā delectatiōē carnalē. Et quia ad ista sequuntur auaricia: inuidia: ira: accidia. iō h̄o mo tenet̄ de iure nature odire omnia ista. Item sicut ex vno amore seq̄bant̄ multi amores. ita ex vno odio sequunt̄ multa odia. Itē q̄ ex ppriā voluntate sequit̄ cōtemptus dei: vituperiū: dedecus dei: ofensa dei. iniuria dei. ideo obligat̄ et tenet̄ odire q̄ntum p̄t cōtemptū dei: et oēm ofensam et iniurias dei. et vituperiū dei. Item sicut h̄o obligat̄ imediate post deum suam imaginē v̄ inam amare. ita etiā obligatur odire q̄cqd̄ est cōtra imaginē dei v̄ inam. et q̄cqd̄ inimicatur ei et tu patet et destruit eam. Item sicut quilibet h̄o mo debet et tenetur amare omnē aliū hominem sicut seip̄m. ita debet odire q̄cqd̄

Nasali/ ter tene/ mur odi/ re p̄tra/ ria deo.

Titu. c/ xliij.

Proba volūtas p̄mo o/ diēda ē.

Propri/ us ho/ nor secū do ē odi/ endus

Tertio p̄ceptus dei ē odi/ endus